Rok XIII. Warszawa, dnia 5 listopada 1937 r. Nr. 21

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:	REDAKCJA I ADMINISTRACJA:	CENY OGŁOSZEŃ
Rocznie . . . . . zł. 28.— Półrocznie . . . . „ 14.— Kwartalnie . . . . „ 7.— Miesięcznie . . . . „ 3.— Cena Nr. pojedyńcz. . „ 1.40	Warszawa, ul. Miodowa 6. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520. Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca. Przedruk dozwolony za podaniem źródła	Strona w tekście: 300 zł., 1/2 str. 150 zł., 1/4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1/2 str. 100 zł., 1/4 str. 50 zł. Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1/2 str. 35 zł., 1/4 str. 20 zł.

SPRAWOZDANIE

z działalności Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

(dawniej Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędnosci w Warszawie)

ZA ROK 1936

A. Część ogólna.

Rok 1936 będący dziesiątym rokiem działalności n/Związku upłynął pod znakiem poprawy koniunktury gospodarczej. Po okresie długotrwałej depresji jest pierwszym rokiem, w którym dają się stwierdzić wyraźne symptomy zmiany na lepsze. Objawy poprawy zanotowano we wszystkich dziedzinach gospodarczych.

W pierwszym rzędzie uległa poprawie sytuacja podstawowej gałęzi naszej wytwórczości, jaką jest rolnictwo, a to głównie dzięki zwyżce cen na rynku zbożowym. Nie bez wpływu na poprawę sytuacji w rolnictwie były przyznane rolnikom ulgi w zakresie akcji oddłużeniowej, które w dużym stopniu odciążyły koszty produkcji rolnej w pozycjach na obsługę długów zaciągniętych w latach poprzednich. W rezultacie zwiększyły się ogólne przychody gospodarstw wiejskich, co z kolei wpłynęło na wzmożenie dokonywanych przez wieś zakupów wyrobów przemysłowych, w szczególności maszyn, narzędzi rolniczych i nawozów sztucznych.

Przemysł krajowy notuje w roku ubiegłym dalsze zwiększenie się wytwórczości w związku z ożywieniem ruchu inwestycyjnego w rolnictwie i budownictwie. Na podkreślenie tu zasługuje, że o ile w roku poprzednim inwestycje podejmowane były głównie ze źródeł prawno - publicznych, o tyle w roku ubiegłym większe zainteresowanie inwestycjami wykazuje kapitał prywatny. Stosunkowo największe rozmiary osiągnęło budownictwo mieszkaniowe.

Handel wewnętrzny wykazuje również ożywienie obrotów pozostające w związku ze wzmożeniem się ruchu inwestycyjnego, jak i zwiększoną siłą nabywczą rynku. Ilość przedsiębiorstw handlowych uległa zwiększeniu, jak wykazuje statystyka wykupionych świadectw przemysłowych.

Czynniki zatem natury gospodarczej układają się dla procesu kapitalizacji na ogół pomyślnie. Pomyślne jednak objawy koniunktury gospodarczej paraliżowała w pewnym stopniu atmosfera psychiczna nosząca cechy napięcia i nerwowości. Atmosfera ta wywierała bardzo duży wpływ na kształtowanie się rynku pieniężnego. W roku ubiegłym byliśmy świadkami dwukrotnego i to dosyć ostrego falowania wkładów; po raz pierwszy w miesiącu kwietniu i maju, a więc bezpośrednio przed i po wprowadzeniu przez Rząd ograniczeń dewizowych, drugi natomiast okres ucieczki wkładów przypadający na miesiące jesienne zbiega się z dewaluacją franka francuskiego i szeregu innych walut europejskich.

Mimo to jednak w ostatecznym wyniku ogólny stan wkładów we wszystkich instytucjach kredytowych nie tylko że nie uległ zmniejszeniu, lecz wykazuje nadwyżkę w porównaniu ze stanem na początku roku, wynoszącą zł 188,1 mil. Stan wkładów we wszystkich instytucjach finansowych w dn. 31 grudnia 1936 r. w porównaniu z latami poprzednimi ujmuje przytoczone zestawienie według G. U. S.

Wkłady w instytucjach kredytowych i oszczędnościowych.

Miliony złotych. 31. XII. 1932 — 1935, 31. XII. 1936

Instytucje Rodzaje wkładów	1932	1933	1934	1935	1936
Ogółem	2 690,7	2 720,3	2 984,9	3 015,6	3 203,7
Bank Polski	208,6	239,4	216,6	187,5	237,1
Bank Gospodarstwa Krajowego	255,9	223,5	300,2	275,2	355,1
Państwowy Bank Rolny	60,2	95,0	109,6	107,6	130,1
Banki komunalne *a*	30,6	31,5	40,1	38,9	44,6
Banki prywatne i większe domy bankowe *b*	511,8	446,2	454,5	460,3	466,0
Oddziały banków zagranicznych	52,1	54,2	47,8	46,7	62,7
Bank P. K. O.	3,4	8,5	20,08	36,8	30,1
Pocztowa Kasa Oszczędności	622,8	713,5	858,1	881,7	895,6
Wkłady na książ. oszczędn.	*444,8*	*506,5*	*624,4*	*679,3*	*663,7*
„ czekowe	*178,0*	*207,0*	*233,7*	*202,4*	*231,9*
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	627,9	614,6	664,6	711,3	720,5
Wkłady na książ. oszczędn.	*582,5*	*570,6*	*612,1*	*651,3*	*640,1*
„ na rach. bież. czek. i żyrow.	*45,4*	*44,0*	*52,5*	*60,0*	*80,4*
Gminne kasy pożyczk.-oszczędn.	7,5	7,5	7,6	8,0	.
Spółdzielnie kredytowe *d*	306,5	282,5	259,8	255,2	253,9
Centralna Kasa Spółek Rolniczych . . .	3,4	3,9	5,2	6,4	8,0

a Polski Bank Komunalny, Komunalny Bank Kredytowy i Wojewódzki Bank Pożyczkowy, w okresie 1928 — 1932 także Pomorska Krajowa Kasa Pożyczkowa, przekształcona następnie na Wojewódzką Kasę Oszczędności. *b* Prywatne banki akcyjne (krajowe), bank towarzystw kredytowych i domy bankowe objęte bilansem rocznym Min. Skarbu. *c* Łącznie z dwiema niekomunalnymi. *d* Należące do związków rewizyjnych. Od r. 1934 dane Rady Spółdzielczej.

Na ogół więc we wszystkich grupach instytucyj finansowych (wyjątek stanowią spółdzielnie kredytowe) zanotowano mniejszy lub większy przyrost wkładów. Jest jednakże rzeczą charakterystyczną, że ta nadwyżka została osiągnięta dzięki przyrostowi wkładów na rachunkach bieżących; wkłady natomiast o charakterze lokat oszczędnościowych wykazują ubytek. Zjawisko to obserwujemy zarówno w P. K. O., gdzie wkłady oszczędnościowe zmalały o zł 15,6 milionów, podczas gdy rachunki czekowe wzrosły o zł 29,5 mil., jak też i na gruncie K. K. O. W tych ostatnich rachunki bieżące wzrosły o zł 20,4 mil., podczas gdy wkłady na książeczkach oszczędnościowych wykazują ubytek o zł 11,2 mil. Analogiczny objaw zanotowano na terenie bankowości prywatnej, gdzie wzrost wkładów terminowych następuje przy równoczesnym spadku lokat terminowych, a więc lokat o charakterze wkładów oszczędnościowych. Można więc to zjawisko uważać za powszechne. (Nie bierzemy tu pod uwagę grupy banków państwowych i Banku Polskiego, gdzie struktura rachunków wkładowych nie zawsze jest odbiciem tendencyj panujących na rynku wewnętrznym). Wkłady na rachunkach bieżących stanowią przede wszystkim kapitał obrotowy czynnych gospodarczo przedsiębiorstw. Wzrost tego typu wkładów jest wykładnikiem ogólnego polepszenia się koniunktury i zwiększenia obrotów gospodarczych. Ubytek natomiast wkładów oszczędnościowych jest wynikiem czynników, o których wyżej wspomnieliśmy. Stwierdza on że kapitał zaoszczędzony jest nastawiony raczej w kierunku poszukiwania lokat rzeczowych w budownictwie mieszkaniowym w szczególności.

Podkreślić jednak się godzi, że zanotowany w K. K. O. ubytek wkładów na książeczkach oszczędnościowych dotyczy wyłącznie kas zorganizowanych w pozostałych trzech Związkach. Jeśli natomiast chodzi o teren naszego Związku, tzn. o kasy działające na obszarze 9-ciu województw centralnych i wschodnich łącznie z Kasą m. st. Warszawy, notujemy na rachunku wkładów oszczędnościowych poważny przyrost. Przyrost ten wyraża się kwotą zł 15.878 tys., co w porównaniu ze stanem na ultimo roku ubiegłego stanowi 10,36%.

Stan wkładów oszczędnościowych zdeponowanych w komunalnych kasach oszczędności zrzeszonych w n/Związku w porównaniu ze stanem posiadania K. K. O. pozostałych trzech Związków przedstawia się, jak następuje:

Tysiące złotych.

Stan wkładów na książeczkach oszczędnościowych w K. K. O. Związków	w dniu 31 grudnia 1932	1933	1934	1935	1936	W porównaniu ze stanem z roku ubiegł.	%%
Lwowskiego	247.224	220.513	197.469	225.135	197.465	— 27.670	— 14,01
Warszawskiego *a*)	101.969	111.143	133.492	153.318	169.196	+ 15.878	+ 10,36
Poznańskiego	114.412	122.631	134.401	131.153	126.717	— 4.436	— 3,50
Śląskiego . . . . , ...	79.087	83.206	106.468	120.315	114.868	— 5.447	— 4,74
	542.692	537.493	571.830	629.921	608.246	— 21.675	— 3,56
Stosunek %-wy wkładów w K. K. O. n/Związku do ogółu wkładów we wszystkich K. K. O. .	18,79%	20,68%	23,34%	24,34%	27,82%		

a) Według zbiorowych bilansów netto, zestawionych przez Biuro n/Związku. Wobec odmiennych metod opracowania materiału statystyka nasza wykazuje pewne różnice w porównaniu z danymi opracowanymi przez G. U. S.

Jak z powyższego widać, tempo kapitalizacji na reprezentowanym przez nasz Związek terenie postępuje szybciej niż w pozostałych dzielnicach kraju. Dzięki temu udział zrzeszonych w n/Związku K. K. O. w procesie kapitalizacji reprezentowanej przez ogół K. K. O. stale wzrasta; w ciągu ostatniego pięciolecia udział ten z 18,79% podniósł się do 27,82%. Obecnie pod względem sumy zgromadzonych oszczędności kasy n/Związku zajmują drugie miejsce po kasach reprezentowanych przez Związek we Lwowie (dwa jeszcze lata temu zajmowaliśmy miejsce trzecie po kasach Związku Poznańskiego). Gdyby jednak uwzględnić również i wkłady na rachunkach bieżących, okazało by się, że jesteśmy na miejscu pierwszym.

Na tle ogólnej zniżki wkładów oszczędnościowych w ciągu roku sprawozdawczego przyrost oszczędności w kasach działających na terenie województw centralnych i wschodnich jest zjawiskiem wielce znamiennym. Stwierdza on z jednej strony sprawne funkcjonowanie K. K. O., a z drugiej — wzrost zaufania społeczeństwa do zrzeszonych w naszym Związku placówek, na które zresztą kasy całkowicie zasłużyły. W roku sprawozdawczym nie zanotowaliśmy wypadków odmowy honorowania przez nasze kasy książeczek oszczędnościowych. Zagadnieniu płynności Związek poświęcał specjalną uwagę; tam gdzie rezerwy płynne wydawały się niewystarczające, Związek starał się o ich wzmocnienie bądź w drodze wyjednania dodatkowych kredytów redyskontowych, bądź w drodze upłynnienia niektórych aktywów, w szczególności kredytów samorządowych. Dzięki temu kasy w ciągu całego roku przygotowane były na wszelkie falowanie wkładów i falowanie to, jak się już przekonaliśmy, z łatwością opanowały.

Ruch wkładów oszczędnościowych w K. K. O. woj. centralnych i wschodnich w ciągu ostatniego pięciolecia przedstawia się jak poniżej.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe w K. K. O. województw centralnych i wschodnich

w tysiącach złotych

Województwo	31 grudnia 1932	31 grudnia 1933	31 grudnia 1934	31 grudnia 1935	31. III 1936	30.VI 1936	30. IX 1936	31. XII 1936
M. st. Warszawa	51.731	55.530	68.805	78.878	83.623	82.676	82.863	85.266
Warszawskie	17.025	20 603	23.991	29 599	30 374	31.399	31.893	32.686
Łódzkie	5.808	6 763	9.686	11.176	11.334	11.922	12.118	13.455
Kieleckie	10.469	11.392	11.593	12.417	12.553	12.753	13.084	13.448
Lubelskie	5.159	5.107	5.858	6.084	6.577	6.512	6.783	7.108
Białostockie	3.609	3.608	3.876	4.133	4.228	4.212	4.365	4.672
Nowogródzkie	762	828	1.101	1.224	1.262	1.216	1.242	1.403
Wileńskie	5.172	4.643	4.843	5.463	5.727	5.907	5.944	6.180
Poleskie	736	836	1.304	1.520	1.580	1 801	1.616	1.748
Wołyńskie . . , ...	1.498	1.833	2.435	2.824	2.976	2.950	2.903	3.230
	101.969	111.143	133.492	153.318	160 234	161.348	162.811	169.196

Aczkolwiek w roku ubiegłym każdy koniec kwartału przynosił nadwyżkę w porównaniu z końcem kwartału poprzedniego, ruch wkładów odbywał się niejednolicie. W miesiącach kwiecień — maj zanotowaliśmy znaczny odpływ oszczędności wynoszący około 3 i pół miliona złotych. Na ucieczkę wkładów w tym okresie wpłynęły głównie wydane w tym czasie ograniczenia dewizowe. Deficytowym był również miesiąc sierpień; ubytek wkładów w tym okresie został wywołany przyczynami sezonowymi. Wreszcie stosunkowo już niewielki odpływ wkładów w miesiącu październiku jest refleksem perturbacyj, jakie w owym czasie przechodził frank francuski.

Ostatecznie jednak, jak już wyżej zaznaczono

rok ubiegły zamykamy poważną nadwyżką wkładów wyrażającą się w cyfrach bezwzględnych sumą zł 15.878 tys., co w porównaniu ze stanem z końca roku poprzedniego czyni 10,36%. Zauważyć przy tym należy, że wzrost wkładów wykazują kasy wszystkich bez wyjątku województw, przy czym na poszczególnych terenach przyrost ten wynosi:

w tysiącach złotych.

Województwo	Przyrost bezwzględny	Przyrost procentowy
M. st. Warszawa	6.388	8,10
Warszawskie	3.087	10,43
Łódzkie	2.279	20,39
Kieleckie	1.031	8,31
Lubelskie	1.024	16,83
Białostockie	539	13,04
Nowogródzkie	179	14,62
Wileńskie	717	13,12
Poleskie	228	15,—
Wołyńskie	406	14,38
Razem	15.878	10,36

W cyfrach bezwzględnych największy przyrost wkładów oszczędnościowych wykazuje jak zwykle kasa m. st. Warszawy. Jeśli chodzi o przyrost procentowy, podobnie jak i w latach poprzednich na plan pierwszy wysuwają się sprawnie działające K. K. O. województwa łódzkiego. Pod względem sumy uzbieranych kapitałów przesunęły się one w ciągu roku sprawozdawczego z czwartego miejsca na trzecie, bezpośrednio po K. K. O. m. st. Warszawy i kasach województwa warszawskiego.

W ogólnej sumie wkładów oszczędnościowych zł 169.196 tys. mieszczą się wkłady zdeponowane zarówno przez osoby prywatno - prawne, jak też przez korporacje publiczne. Te ostatnie jednak stanowią dużo mniejszą pozycję, a stosunek ich do wkładów prywatnych stale z roku na rok maleje.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe.

Stan w dniu 31 grudnia.

Województwo	Instyt. państw., samorz. i inne prawno-publ. ilość książeczek	Instyt. państw., samorz. i inne prawno-publ. suma w tys. zł	Osoby fizyczn. i praw.-prywat. ilość książeczek	Osoby fizyczn. i praw.-prywat. suma w tys. zł	Ogółem ilość książeczek	Ogółem suma w tys. zł
Rok 1936						
M. st. Warszawa	18	8.380	98.858	76.886	98.876	85.266
Warszawskie	194	2.063	96.680	30.623	96.874	32.686
Łódzkie	201	2.293	39.873	11.162	40.074	13.455
Kieleckie	221	2.755	40.850	10.693	41.071	13.448
Lubelskie	221	1.986	36.212	5.122	36.433	7.108
Białostockie	88	1.450	29.713	3.222	29.801	4.672
Nowogródzkie	47	456	9.186	947	9.233	1.403
Wileńskie	68	1.499	11.118	4.681	11.186	6.180
Poleskie	70	787	9.400	961	9.470	1.748
Wołyńskie	191	1.330	21.534	1.900	21.725	3.230
Ogółem	1.319	22.999	393.424	146.197	394.743	169.196
Rok 1935	1.164	22.503	355.887	130.815	357.051	153.318

W grupie wkładów instytucyj prawno - publicznych wkład średni wynosi zł 17.436,69, w grupie zaś wkładów prywatnych — 371,60. Przeciętna suma przypadająca na książeczkę oszczędnościową w obu grupach łącznie wynosi zł 428,62 (w roku poprzednim — zł 429,40).

W grupie wkładów osób publiczno-prawnych najpoważniejszą pozycję stanowią lokaty miejskich i powiatowych funduszów emerytalnych. W związku z zapowiedzianą reorganizacją lokalnych funduszów emerytalnych dało się zauważyć w ciągu roku zeszłego zjawisko wycofywania z kas tych funduszów, które samorządy w obawie przed ich koncentracją starały się lokować w realnościach.

Zaznaczyć wreszcie należy, że podobnie jak suma wkładów tak i liczba książeczek oszczędnościowych (liczba wkładców) w ciągu roku ubiegłego wzrosła na terenie wszystkich województw. W porównaniu ze stanem na końcu roku poprzedniego przybyło kasom 37.692 nowych wkładców w czym 155 z grupy instytucyj prawno - publicznych oraz 37.537 osób prywatnych.

Obok wkładów na książeczki oszczędnościowe coraz donioślejszą rolę w bilansach K. K. O. odgrywają rachunki czekowe, które na ultimo roku sprawozdawczego wynosiły zł 46.798 tys. Wzrost ich w ciągu roku wyraża się sumą zł 16.862 tys., co w porównaniu ze stanem na początku roku wynosi 56,33%.

Tak silny wzrost rachunków czekowych stwierdza dużą ekspansję kas na odcinku koncentracji środków obrotowych przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych.

Uwzględniając rachunki czekowe, ogólny stan wkładów zdeponowanych w K. K. O. województw centralnych i wschodnich wynosić będzie (tys. zł):

Rodzaj wkładów	w dniu 31 grudnia 1932	1933	1934	1935	1936
Oszczędnościowe pryw.	101.969	111.143	113 765	130.815	146.197
Oszczędn. praw.-publ.	4.882	4.405	19 727	22.503	22.999
Rachunki bieżące (czekowe)	12.664	14.970	25.576	29.936	46.798
	119.515	130 518	159.068	183.254	215.994

Maksymalna stopa procentowa, jaką mogły kasy płacić od różnych kategorii wkładów, w ciągu roku żadnym nie uległa zmianom pozostając w granicach ustalonych rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 30 listopada 1933 r. i wydanymi na podstawie tegoż rozporządzenia zarządzeniami, a mianowicie:

	dla kas większych	dla kas posiadających niżej 500 tys. zł wkładów
I. od wkładów w walucie obiegowej:		
a) a vista	4¾	5
b) wiązanych wysokością sum podejmowanych w określonych terminach . . .	5	5½
c) od wkładów terminowych ponad 1 miesiąc	5½	6½
II. od rachunków czekowych:		
a) a vista	4	5
b) terminowych z wypowiedzeniem ponad 1 miesiąc	5	5½
III. od wkładów w złotych w złocie:		
a) a vista	—	—
b) z jedno-miesięcznym wypowiedzeniem	3½	4
c) z trzy-miesięcznym wypowiedzeniem.	4	4½
d) z sześcio-miesięcznym wypowiedzeniem	4½	5

Wyżej podane normy oprocentowania są granicami maksymalnymi korzyści majątkowych, jakie kasy mogą bonifikować swoim klientom. W praktyce od powyższych norm czyniono poważne odchylenia w dół, wykorzystując górną granicę oprocentowania przy wkładach za najdłuższym okresem wypowiedzenia.

Wkłady oszczędnościowe łącznie z wkładami na rachunkach bieżących, to najpoważniejsza pozycja strony biernej bilansu, a jednocześnie podstawa działalności K. K. O. Inne fundusze obce, pochodzące głównie z uzyskanych przez kasy kredytów i redyskonta, w przeciwieństwie do rachunków wkładowych stale się kurczą. Pod koniec roku sprawozdawczego wynosiły one:

Inne kapitały obce.

(tys. zł)

	1935	1936	Różnica
Redyskonto	6 299	4.535	— 1.764
Dyskonto akceptów B-ku Akcept. .	5.517	6.992	+ 1.475
Zastaw papierów wartośc. . . .	529	275	— 254
Kredyty udzielone kasom	18.766	16.210	— 2.556
Zobowiązania hipoteczne	1.553	1.445	— 108
R-ki korespond. „Loro" i „Nostro"	1.378	1.490	+ 112
	34.042	30.947	— 3.095

Nowych kredytów bankowych w ciągu roku sprawozdawczego, poza drobnymi kwotami kredytów zaliczkowych w Państwowym Banku Rolnym, kasy nie zaciągały, natomiast dążyły do stopniowej likwidacji pozostałości z lat poprzednich, jeśli nie w drodze spłaty gotówkowej, to przynajmniej w drodze konwersji na akcepty Banku Akceptacyjnego. Wskutek tego saldo uzyskanych kredytów zmalało w ciągu roku o sumę zł 2.556 tys. Zmalało również zadłużenie K. K. O. z tytułu redyskonta o zł 1.764 tys., które kasy traktują raczej jako rezerwę płynności na wypadek zwiększonego zapotrzebowania wkładów. Wzrosło jedynie o zł 1.475 tys. zadłużenie kas z tytułu dyskonta trat Banku Akceptacyjnego, a to wskutek częściowej zamiany na traty Banku Akceptacyjnego kredytów uzyskanych.

Stan kapitałów własnych w ciągu roku wzrósł o sumę zł 585 tys. wynosząc w końcu roku sprawozdawczego ogółem zł 15.860 tys., przy czym podział tej sumy na poszczególne rachunki przedstawia się jak następuje:

Fundusze własne K. K. O.

(tys. zł)

	1935	1936	Różnica
Kapitał zakładowy	9.670	9.762	+ 92
Fundusz zasobowy	4.385	4.562	+ 177
Fundusze specjalne	1.009	1.184	+ 175
Fundusz wyrównawczy . .	211	352	+ 141
	15.275	15.860	+ 585

Fundusz zasobowy wzrósł o zł 177 tys. wyłącznie na skutek dopisania zysków zrealizowanych przez kasy za rok 1935. Na fundusze specjalne składają się przeważnie rezerwy tworzone przez kasy na pokrycie ewentualnych strat na poszczególnych operacjach. Fundusz wyrównawczy, zgodnie z instrukcją bilansową, tworzy się z nadwyżek osiągniętych przy realizacji papierów wartościowych i służy na zabezpieczenie ewentualnych strat na tychże papierach. Nie wykazujemy tu funduszów amortyzacji nieruchomości, fundusze te bowiem nie reprezentują żadnej wartości, lecz stanowią pozycję wyrównawczą dla pozycji nieruchomości, figurującej po stronie aktywnej bilansu.

Razem wszystkie fundusze własne K. K. O. wynoszą, jak wyżej zaznaczono, zł 15.860 tys., co stanowi c-a 6,42% wszystkich kapitałów obcych, będących w dyspozycji K. K. O.

Podkreślić przy tym spieszymy, że jeśli porównujemy stan kapitałów własnych K. K. O. do kapitałów obcych, czynimy to ze względów jedynie informacyjno - statystycznych. O ile w instytucjach prywatnych kapitał własny przedsiębiorstwa stanowi istotną dla wierzycieli gwarancję, to w K. K. O. ta rola kapitałów własnych traci na znaczeniu, a to z uwagi na gwarancję, jaką reprezentuje wobec wierzycieli kasy związek założycielski.

Z kolei przechodzimy do omówienia akcji kredytowej. Rozmiary jej przedstawiają się jak następuje:

Udzielone kredyty.

(w tys. zł)

Województwo	31/XII 1935	31/XII 1936	W porów. ze stanem z roku ubiegłego	
			więcej	mniej
M. st. Warszawa	57.247	70.846	13.599	—
Warszawskie	28.925	32.084	3.159	—
Łódzkie	11.631	14.433	2.802	—
Kieleckie	16.982	17.178	196	—
Lubelskie	11.484	11.387	—	97
Białostockie	8.210	8.601	391	—
Nowogródzkie	3.747	4.026	279	—
Wileńskie	6.631	6.538	—	93
Poleskie	2.860	2.643	—	217
Wołyńskie	6.288	6.303	15	—
	154.005	174.039	20.441	407

Zmniejszenie się sumy udzielonych kredytów wykazują kasy na terenie trzech województw: lubelskiego, poleskiego i wileńskiego. Jest to zmniejszenie się tylko pozorne, wynikłe na skutek bądź przejęcia przez Państwowy Bank Rolny niektórych kredytów (osadnicze), bądź też na skutek dokonanych przez kasy odpisów. Odpisy na wątpliwych dłużnikach poczynione przez kasy w tych trzech województwach wyniosły razem zł 899 tys.

Podział kredytów pod względem formy, w jakich zostały udzielone, przedstawia poniższe zestawienie.

Stan rachunków udzielonych kredytów.

(w tys. zł)

Nazwa rachunków	1935	1936	W porówn. ze stanem z r. ub.	
			więcej	mniej
Weksle zdyskontowane	7.592	10.409	2.817	—
Pożyczki wekslowe	47.508	49.745	2.237	—
Weksle protestowane	11.786	6.572	—	5.214
R-ki bieżące otwartego kredytu	36.825	35.855	—	970
Pożyczki terminowe na zastaw	7.540	10.605	3.065	—
Pożyczki na skrypty dłużne	10.489	21.623	11.134	—
Pożyczki hipoteczne	16.483	16.406	—	77
Należności z tyt. układ. konwers.	15.782	22.824	7.042	—
	154.005	174.039	26.295	6.261

Rok ubiegły był dużym krokiem naprzód w zakresie uporządkowania aktywów. Wyrazem tego jest w pierwszym rzędzie znaczny spadek protestów, portfel których w ciągu roku zmniejszył się o zł 5.214 tys. do kwoty zł 6.572 tys., co stanowi 3,78% ogólnej sumy udzielonych przez kasy kredytów, gdy rok temu stosunek ten wynosił 7,65%, a dwa lata wstecz — 11,4%. Dodać przy tym należy, że gros tych protestów pochodzi z okresów poprzednich; płatność nowych kredytów jest na ogół zadowalająca, co przypisać należy dużej ostrożności K. K. O. w zakresie kwalifikowania podań o kredyty.

Uporządkowanie protestów następowało dwojaką drogą: w drodze przymusowej egzekucji oraz w drodze konwersji na układy konwersyjne. Stan zawartych przez kasy układów konwersyjnych wzrósł w ciągu roku o zł 7.042 tys. do sumy złotych 22.824 tys. Suma ta jeszcze nie jest ostateczną; nie obejmuje ona układów już zawartych, lecz przez Komitet Konwersyjny do dnia 31 grudnia jeszcze nie zatwierdzonych. Jak wiadomo, akcja konwersji zobowiązań rolniczych została ostatecznie zamknięta z dniem 31 października 1936 r. Przed upływem tego terminu zaznaczyła się duża frekwencja dłużników kwalifikujących się do zawarcia układów konwersyjnych, tak że Bank Akceptacyjny nie był w stanie rozpatrzyć wszystkich układów przed końcem roku zeszłego. Ogólną sumę układów konwersyjnych zawartych przez kasy zrzeszone w n/Związku obliczamy w przybliżeniu na sumę c-a zł 25 milionów. Nie będą nią objęte wszystkie aktualne pretensje do rolników, pozostałe z lat poprzednich. Szereg kredytów, w szczególności pochodzących z funduszów Państwowego Banku Rolnego, opiewających na drobne sumy, do konwersji się nie nadaje; uregulowanie ich, spodziewać się należy, nastąpi na innej drodze.

Na zmniejszenie się wreszcie portfelu protestów wpłynęły znacznie poważne odpisy z tytułu wątpliwych pretensyj. Na niepewnych dłużnikach odpisały kasy w roku ubiegłym ogółem zł 2.585 tys.

Bardzo duży wzrost, a mianowicie zł 11.134 tys. wykazują pożyczki na skrypty dłużne, wynoszące na ultimo roku złotych 21.623 tys. Wzrost ten głównie tłumaczy się przeniesieniem z innych rachunków skonwertowanych kredytów związków samorządowych na skutek orzeczenia Centralnej Komisji Oszczędnościowo-Oddłużeniowej.

Wzrosły również o 3.065 tys. pożyczki lombardowe udzielone przez kasy w drobnych kwotach na zastaw papierów publicznych, w szczególności pochodzących z dwóch ostatnich publicznych subskrypcji. Należy zauważyć, że coraz mocniej daje się odczuwać potrzeba uruchomienia przez kasy działu pożyczek zastawniczych. Dotychczas na terenie n/Związku działa jeden tylko zakład zastawniczy utrzymywany przez K. K. O., a mianowicie w Wilnie. Za przykładem Wilna mogłoby iść szereg kas działających w większych ośrodkach. Na przeszkodzie ku temu stoi brak przepisów wykonawczych do artykułu 29 nowego prawa o K. K. O. W sprawie tej Związek nasz miał okazję interweniować.

Dyskonto weksli i pożyczki wekslowe wzrosły w ciągu roku łącznie o zł 5.054 tys. do sumy zł 60.154 tys. Kredyt osobisty jest nadal podstawą aktywnych operacji kas naszego terenu. Pożyczki hipoteczne pozostały w ciągu roku na niezmienionym niemal poziomie, wynosząc z końcem roku zł 16.406 tys.

Płynność kas w ciągu roku zeszłego kształtowała się lepiej niż w latach poprzednich. Rezerwy pierwszego stopnia płynności, do których zaliczamy gotówkę w kasach i rachunki a-vistowe w bankach, wzrosły w ciągu roku o zł 5.474 tys. do sumy zł 36.884 tys., co stanowi przeciętnie około 28% ogółu wkładów oszczędnościowych. Do pogotowia kasowego doliczyć trzeba jeszcze rezerwy w postaci wolnych kredytów redyskontowych, z których kasy korzystają w coraz mniejszych rozmiarach. Według ankiety z dn. 1 grudnia r. ub. przyznane kasom kredyty redyskontowe wynosiły ogółem zł 21.486 tys., wykorzystały zaś z tego w końcu roku zł 11.527 tys.,

w czym tratami Banku Akceptacyjnego — zł 6.992 tys. Kredyty zatem jeszcze niewykorzystane wynosiły zł 9.959 tys., co łącznie z pogotowiem gotówkowym daje sumę zł 46.843 tys. stanowiącą blisko 30% wkładów oszczędnościowych. A przecież nie są to jeszcze wszystkie rezerwy. Pozostają jeszcze rezerwy w postaci niewykorzystanych kredytów lombardowych.

Portfel papierów wartościowych wynosił w końcu roku sumę zł 36.786 tys., tj. o zł 3.113 tys. więcej niż w roku poprzednim. Wzrost ten przypada niemal w całości na bony skarbowe i częściowo na skrypty dłużne Państwowego Funduszu Drogowego. Od zakupu innych walorów kasy na ogół się wstrzymywały, a to wobec nie ustalonej tendencji ich kursów.

Z innych aktywów wspomnieć jeszcze należy o nieruchomościach. Wartość ich bilansowa z końcem roku wynosiła zł 8.757 tys., co w porównaniu z bilansem poprzednim stanowi wzrost o zł 1.148 tys. Dało się zauważyć znaczne zainteresowanie się kas kupnem czy budową nieruchomości dla własnego użytku.

Wspomnieć wreszcie wypada o pozycji odsetek zaległych. Wartość jej bilansowa pod koniec roku wynosi zł 1.822 tys., a zatem mniej o zł 156 tys. w porównaniu ze stanem z końca roku poprzedniego. Na pozycję tą składają się głównie odsetki zaległe od układów konwersyjnych oraz zaległa pomoc Skarbu Państwa z tytułu obniżenia przez kasy odsetek od wierzytelności objętych tymi układami.

W wyniku rocznych operacyj 76 kas zamknęło swe bilanse nadwyżką bilansową na ogólną sumę zł 868 tys. (w czym K. K. O. m. st. Warszawy — zł 415 tys.). Straty natomiast wykazało 53 K. K. O. na ogólną sumę zł 2.488 tys. Dwie wreszcie kasy zamknęły bilanse swe bez straty i bez zysku. Na wykazane straty wpłynęły przede wszystkim poważne odpisy na wątpliwych dłużnikach wynoszące, jak już wyżej zaznaczyliśmy, zł 2.585 tys.

Rentowność kas w roku sprawozdawczym uległa dalszemu ograniczeniu, a to głównie dzięki konwersji zobowiązań rolniczych, oraz konwersji zobowiązań związków samorządowych. Na rentowności kas zaciążyło również obniżenie o dwa punkty stopy odsetek ustawowych, oraz ostatnio wprowadzone obniżenie o jeden punkt pomocy odsetkowej Skarbu Państwa od zawartych układów rolniczych. Wreszcie uwzględnić trzeba stratę na oprocentowaniu papierów wartościowych na skutek zamiany ich na pożyczkę konsolidacyjną, oraz stratę, jaka obecnie czeka kasy na konwersji pożyczek państwowych opiewających na waluty obce. Wszystko to razem czyni bardzo poważną różnicę. Wyrównanie tej różnicy przedstawia dla kas znaczne trudności. O oszczędnościach w kosztach administracyjnych w poważniejszych granicach nie może być już mowy. Koszty handlowe zostały obniżone do poziomu, poniżej którego zejść już trudno i co zresztą nie pozostało bez echa pośród organizacyj pracowniczych.

Sieć K. K. O. w roku zeszłym uległa niewielkim zmianom. W ciągu roku zlikwidowano jedną placówkę, a mianowicie K. K. O. m. Tuszyna, której majątek przejęła całkowicie K. K. O. pow. Łódzkiego, otwierając w Tuszynie swój drugi oddział. Poza tym na terenie stolicy otworzyła trzeci oddział K. K. O. m. st. Warszawy. W wyniku tych zmian sieć K. K. O. na terenie województw centralnych i wschodnich pod koniec roku była reprezentowana przez 131 samodzielnych placówek, 28 oddziałów, 2 kantory wymiany (w Turmoncie i Zdołbunowie) oraz jeden zakład zastawniczy, razem 162 placówki, nie licząc 3-ch placówek, znajdujących się w likwidacji, a mianowicie K. K. O.: m. Sochaczewa, m. Ciechocinka i b. pow. Konstantynowskiego w Janowie Podlaskim. W roku bieżącym liczyć się należy z dalszymi zmianami w rozplanowaniu sieci K. K. O., a to wobec zamierzonego likwidowania, bądź też sfuzjowania kilku placówek nie mających widoków samodzielnego istnienia. Poza tym ulegnie zapewne przeobrażeniom sieć K. K. O. na skutek zmian w podziale administracyjnym Państwa, a mianowicie przeprowadzenia zmian w granicach województwa łódzkiego i warszawskiego.

Oto krótki przegląd działalności zrzeszonych w naszym Związku kas oszczędności na przestrzeni roku zeszłego, dokonany na podstawie zbiorowego bilansu netto na ultimo 1936 roku. Reasumując powyższe uwagi stwierdzić należy dużą żywotność K. K. O. w dziedzinie zbierania wkładów i lokat; na tym odcinku kasy nasze zajmują stanowisko przodujące nie tylko pośród kas poszczególnych dzielnic kraju, lecz pośród wszystkich grup instytucyj finansowych.

B. Sprawozdanie z działalności Zarządu Związku.

I. Zarząd Związku.

Skład osobowy Zarządu Związku w ciągu roku żadnym nie uległ zmianom. Wylosowani bowiem w roku zeszłym członkowie Zarządu: pp. Chudzyński i Modzelewski zostali przez Radę Związku w dniu 26 kwietnia r. z. powołani ponownie na członków Zarządu na okres trzechletni.

Zarząd w ciągu roku zeszłego odbył 8 posiedzeń, na których rozpatrywał i decydował wszelkie sprawy bieżące, podlegające jego kompetencji. Wszystkie posiedzenia Zarządu odbyły się pod przewodnictwem Zastępcy Prezesa Związku p. J. S. Rozieckiego. Prezes bowiem Związku ś. p. M. Szczepkowski z powodu długotrwałej choroby nie mógł brać udziału w pracach Zarządu.

Zebrania Zarządu zaszczycali swą obecnością delegaci państwowych władz nadzorczych, a mianowicie: Ministerstwa Skarbu oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

O ważniejszych uchwałach i posunięciach Zarządu Związku zrzeszone kasy były przez nas informowane bądź w drodze okólników, bądź też w drodze komunikatów, zamieszczanych na łamach czasopisma „Oszczędność", będącego oficjalnym organem prasowym n/Związku.

Pracę w roku zeszłym Zarząd prowadził w oparciu o przepisy dotychczasowego statutu Związku oraz o przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 października 1934 r. o K. K. O.,

jak również o przepisy rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 8 lipca 1936 r. o Związkach K. K. O. Praca Związku odbywała się na ogół w trudnych warunkach. Wpływał na to w pierwszym rzędzie brak przepisów wykonawczych do prawa o K. K. O., co musiało się odbić na sprężystości działania i szybkości decyzyj w okresie reorganizacji K. K. O. [1]). Dużo kłopotu sprawiały nam trudności finansowe niektórych kas wynikające z działalności z lat ubiegłych, a które w okresie sprawozdawczym dojrzały do odpowiedniego zlikwidowania.

II. Zlecony zakres działalności.

Wspomniane rozporządzenie Ministra Skarbu o Związkach K. K. O. dzieli całokształt prac Związku na dwa działy: zakres zlecony i własny. O zleconym zakresie działania mówi § 4 tegoż rozporządzenia. Są to wszystko funkcje z zakresu nadzoru na kasami, delegowane nam przez państwowe władze nadzorcze. Nie będziemy na tym miejscu wyliczać szczegółowo wszystkich tych funkcyj, natomiast pokrótce omówimy, które z tych uprawnień i w jakim stopniu wykorzystywaliśmy.

Jedną z najważniejszych funkcyj ze zleconego zakresu działania, to współudział Związku przy obsadzaniu stanowisk kierowniczych w K. K. O., a mianowicie dyrektorów zarządzających i ich zastępców. Współudział nasz wyraża się w opiniowaniu kandydatów na te stanowiska, a następnie w zatwierdzaniu wyborów dokonywanych przez Rady kas. Jest obecnie regułą, że stanowiska kierownicze obsadza się w drodze konkursu podanego do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w pismach. Od zasady konkursu odstępujemy tylko w tych wypadkach, kiedy wysuwany przez czynniki lokalne kandydat pełnił poprzednio w tejże kasie funkcje dyrektora oraz posiada ku temu odpowiednie kwalifikacje. Jeśli chodzi o stanowiska zastępców dyrektorów zarządzających, to w zasadzie, w małych kasach stanowiska te były powierzane buchalterom kas. Nie będziemy tu opisywali procedury stosowanej przy konkursach, są to sprawy znane. Zaznaczymy tylko, że w roku zeszłym załatwiliśmy 20 konkursów na stanowiska dyrektorów zarządzających oraz 5 konkursów na stanowiska zastępców dyrektorów. Poza tym udzieliliśmy do końca roku w 36 wypadkach zezwoleń na objęcie urzędowania przez nowoobrane Dyrekcje K. K. O. Były to wszystko zezwolenia czasowe, ograniczone terminem wejścia w życie przepisów wykonawczych do prawa o K. K. O.

Możemy obiektywnie stwierdzić, że bezwzględne stosowanie procedury konkursu przy obsadzaniu stanowisk kierowniczych w K. K. O. daje jak najlepsze wyniki. Dzięki ścisłej selekcji kandydatów poziom personelu kierowniczego K. K. O. stale się podnosi. Dodać przy tym należy, że pierwszeństwo przy opiniowaniu stających do konkursu dajemy kandydatom rekrutującym się spośród aktualnych pracowników K. K. O. Dajemy w ten sposób pracownikom odpowiednim szersze możliwości wybicia się, a tym samym i możliwości zdobycia awansu.

Z zakresu uprawnień natury personalnej wspomnieć należy o uprawnieniu do zawieszania w czynnościach organów kas, czy poszczególnych członków organów. Z uprawnienia tego w roku zeszłym skorzystaliśmy w jednym wypadku, zawieszając w działalności dyrektora zarządzającego na skutek ujawnionych w toku rewizji okoliczności. Zawieszenie takie z natury rzeczy jest aktem o charakterze przejściowym, koniecznym do chwili wyjaśnienia okoliczności na drodze dyscyplinarnej czy sądowej.

Na czas zawieszenia poruczyliśmy pełnienie funkcji dyrektora odnośnej kasy dyrektorowi kasy sąsiedniej, a to w oparciu o p. 8 § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu o Związkach K. K. O.

Dalszą zleconą nam czynnością jest udzielanie zezwoleń na zaciąganie przez kasy krótkoterminowych pożyczek. Z uprawnienia tego, poza krydytami zaliczkowymi, korzystaliśmy nader oględnie. Stoimy mianowicie na stanowisku, że kasy swą działalność kredytową prowadzić winny w zasadzie w oparciu o kapitały własne i wkładkowe. Kredyty zaś bankowe traktować powinny raczej jako rezerwę na wypadek wycofywania wkładów. Z tego założenia wychodząc, w wypadkach zagrożonej płynności K. K. O. wszelkimi możliwymi środkami staraliśmy się wpłynąć na pozytywne załatwienie wniosków kas w tym względzie.

Poza tym jeśli chodzi o kredyty celowe z banków państwowych wstrzymaliśmy się z udzielaniem kasom zezwoleń na ich zaciąganie do czasu ustalenia zasad współpracy między kasami a bankami państwowymi. Uważaliśmy i uważamy, że całkowite przerzucanie ryzyka z tytułu del credere na kasy oszczędności jest dla kas zbyt dużym obciążeniem, co zresztą dobitnie potwierdza statystyka kredytów rozprowadzonych w latach poprzednich, a o których jeszcze wspomnimy. Stanowisko nasze zostało podzielone przez Ministerstwo Skarbu, które w piśmie swym z dn. 17 kwietnia r. ub. skierowanym do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych wyraźnie wypowiedziało się za rozprowadzaniem przez kasy kredytów celowych, lecz na warunkach komisowych.

W ramach zleconego zakresu działania rozporządzenie Ministra Skarbu nadało nam uprawnienie do zawieszania względnie uchylania uchwał organów kas oszczędności naruszających prawo lub przepisy statutu albo szkodliwych dla interesu publicznego lub interesu kasy. Uprawnienie to wykorzystaliśmy w kilku wypadkach zawieszając lub uchylające uchwały organów kasy, podpadające pod powyższą klauzulę.

Ze spraw zleconych naszemu Związkowi specjalnymi przepisami wymienić należy kontrolę odsetek płaconych przez kasy od wkładów i innych lokat pieniężnych. Wykonujemy ją w drodze badania

---

1) Przepisy te zostały wydane już w roku 1937 w formie rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dn. 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173). Rozporządzenie to i wydany następnie statut wzorowy dla K. K. O. (Monitor Polski Nr 100 z dn. 1 maja 1937 r., poz. 148) oraz statut naszego Związku (Monitor Polski Nr 122 z dn. 1 czerwca 1937 r., poz. 188) zamykają prace nad nowelizacją całokształtu ustawodawstwa dotyczącego komunalnych kas oszczędności, jeśli nie liczyć rozporządzenia o zakładach zastawniczych oraz rozporządzenia o funduszu gwarancyjnym.

kwartalnych wykazów płaconych przez kasy korzyści majątkowych oraz przy okazji przeprowadzania na miejscu czynności rewizyjnych. Sprawa powierzenia nam kontroli odsetek pobieranych przez kasy, która to kontrola należy dotychchczas do izb skarbowych, nie została w roku ubiegłym załatwiona.

III. Obrona i popieranie interesów K. K. O.

Przechodzimy z kolei do omówienia własnego zakresu działania Związku. Przez własny zakres działania, poza pracami rewizyjnymi i instrukcjami, rozumiemy wszystko to, co można by nazwać troską o interesy i rozwój K. K. O., obroną i popieraniem interesów kas. Jedną z najpoważniejszych trosk na przestrzeni roku zeszłego była płynność kas. Na płynności kas zaciążyło poważnie oddłużenie dwóch najpoważniejszych grup dłużników K. K. O., a mianowicie grupy samorządu i rolnictwa.

Zadłużenie związków samorządowych w kasach województw centralnych i wschodnich według ankiety na dz. 1 grudnia r. ub. wynosiło zł 30.447 tys. Większość zadłużonych związków samorządowych, w oparciu o przepisy z r. 1934, poddała się postępowaniu oddłużeniowemu przed Centralną Komisją Oszczędnościowo - Oddłużeniową działającą początkowo przy Prezydium Rady Ministrów, a następnie przy Ministerstwie Skarbu. Wnioskami oddłużeniowymi przedkładanymi wspomnianej Komisji objęte były między innymi i zadłużenia wobec K. K. O. Ogółem do końca roku zeszłego przeszło przez postępowanie Centralnej Komisji Oszczędnościowo - Oddłużeniowej lub było w postępowaniu przed tą Komisją zł 11.804 tys. długów samorządowych w K. K. O. Długi te zostały rozterminowane na przeciąg do lat 36½ przy oprocentowaniu w granicach od 5½ do 6½% w stosunku rocznym. Na posiedzeniach Centralnej Komisji, o ile tylko na porządku dziennym znajdowały się ważne sprawy dotyczące zrzeszonych w n/Związku kas oszczędności, Związek nasz w miarę możności brał udział przez swych przedstawicieli, reprezentując tam interesy kas i stawiając odpowiednie wnioski, które zawsze, w miarę możliwości, były przez Komisję uwzględniane. Poinformowana dokładnie przez nas Komisja traktowała nader ostrożnie zadłużenie związków samorządowych w K. K. O. Ani jedna pretensja nie została w kapitale zredukowana. W jednym tylko znanym nam wypadku skreślono zaległe odsetki. Tam zaś, gdzie konwersja długu samorządowego w K. K. O. byłaby niemożliwą z uwagi na płynność kas, Komisja stawiała wnioski na Komunalny Fundusz Pożyczkowo - Zapomogowy o udzielenie oddłużonemu samorządowi gotówkowego kredytu na pokrycie pretensji kasy. Takież same wnioski stawiała z reguły Komisja we wszystkich tych przypadkach, gdy w grę wchodziło zadłużenie związku samorządowego z tytułu niedopłaconego kapitału zakładowego kasy. Mimo tak oględnego podchodzenia do sprawy oddłużenie samorządów zaciążyło poważnie zarówno na płynności, jak i na dochodowości kas. Straty na oprocentowaniu kredytów skonwertowanych obliczają kasy na sumę zł 476 tys. zł rocznie, a łącznie ze stratami na kredytach samorządowych, skonwertowanych na podstawie dobrowolnego układu między kasą a dłużnym związkiem samorządowym, roczna różnica na oprocentowaniu wynosić będzie około 935 tys. zł. Celem zapełnienia tak poważnej wyrwy w dochodowości kas, zachodzi konieczność upłynnienia tego aktywu w szczególności w kasach finansowo słabszych. Środki niestety, a tymi dotychchczas jest jedynie Komunalny Fundusz Pożyczkowo - Zapomogowy, są niewspółmierne do istniejących potrzeb. Konwersja kredytów samorządowych na obligacje banków komunalnych, po myśli rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 6 sierpnia 1935 r., sprawy całkowicie jeszcze nie rozwiązuje. Obligacje bowiem emitowane na cele konwersji oprocentowane są na 5½%, a więc na poprawę rentowności zupełnie wpłynąć nie mogą. Konwersja ta byłaby jeszcze opłacalną, gdyby istniała możliwość upłynnienia będących w mowie obligacyj. Pod uwagę tu mogą być brane tylko możliwości lombardu, gdyż upłynnienie w drodze sprzedaży pociągałoby za sobą stratę na różnicy kursowej.

Druga sprawa, łącząca się z zagadnieniem płynności kas, to sprawa konwersji zobowiązań rolniczych. Rok ubiegły był czwartym rokiem pracy instytucyj zorganizowanego kredytu nad uporządkowaniem krótkoterminowego zadłużenia rolniczego. Sumę zawartych przez zrzeszone kasy układów konwersyjnych oceniamy, jak wyżej zaznaczyliśmy, na zł ok. 25 milionów. Kwota powyższa świadczy o pozytywnym ustosunkowaniu się kas do zagadnienia konwersji zobowiązań rolniczych. Jeżeli natomiast chodzi o drugą stronę, a mianowicie dłużników, nie zawsze akcja ta znajdowała należyte zrozumienie. W niemałym stopniu przyczyniło się do tego stopniowe z roku na rok przyznawanie coraz to dalszych ulg dla dłużników, którzy na tym oraz na różnego rodzaju nieprawdziwych pogłoskach budowali nadzieje na możliwości generalnego zredukowania sumy dłużnej. Tę niezdrową atmosfere wyczekiwania przecięło ostatecznie wydane w październiku r. ub. rozporządzenie Ministra Skarbu, ustalające dzień 31 października r. z. jako definitywne zakończenie akcji konwersyjnej. Odnośnie sum układami konwersyjnymi nie objętych, instytucjom wierzycielskim rozporządzenie to pozostawia swobodną rękę. Rozporządzenie to zostało z dużą ulgą przyjęte przez wierzycieli reprezentujących rynek zorganizowany. Dotychchczas bowiem, dzięki ustawodawstwu oddłużeniowemu biorącemu w daleko idącą ochronę dłużnika, instytucje wierzycielskie były całkowicie bezradne wobec objawów złośliwości płatników. Instytucja wierzycielska nie tylko że nie rozporządzała żadnymi sankcjami przysługującymi normalnie wierzycielowi, lecz nie miała nawet żadnych możliwości nakłonienia dłużnika do zawarcia układu konwersyjnego. Wnioski przedkładane Komitetowi Konwersyjnemu o uznanie winy dłużnika w niedojściu do skutku układu konwersyjnego przeważnie albo były ze względów formalnych zwracane wnioskodawcy bez merytorycznego rozpatrzenia, albo też przekazywane były do rozstrzygnięcia urzędom rozjemczym. Jeśli chodzi o skargi ze strony dłużników napływające pod adresem n/Związku, względnie

nam przekazane do załatwienia, to wyniki obiektywnych badań niemal zawsze stwierdzały bezpodstawność stawianych kasom zarzutów. Skargi te z reguły pochodziły od dłużników, którzy zupełnym ignorowaniem swoich zobowiązań i upomnień ze strony kasy zmusili wierzyciela do zastosowania ostatecznej sankcji, jaką jest opis majątku.

Ciężar zadłużenia rolnictwa bynajmniej nie rozkłada się równomiernie na poszczególne placówki: największy stosunkowo portfel układów konwersyjnych posiadają kasy słabsze. Dlatego sprawa upłynnienia układów konwersyjnych nabiera specjalnego znaczenia. Pod tym jednak względem sytuacja w roku ubiegłym zmianie nie uległa. Jako gwarancja płynności skonwertowanych wierzytelności rolniczych pomyślany był kredyt akceptacyjny. Gwarancja ta w praktyce okazuje się niedostateczną. Przy sumie zatwierdzonych już układów według stanu na dz. 31 grudnia, w wysokości blisko 23 milionów zł. kasy zdołały uplasować akceptów Banku Akceptacyjnego na sumę zł 6.992 tys. Stanowi to zaledwie około 30% sumy skonwertowanych pretensyj. Stan ten wywołany jest dużą wstrzemięźliwością centralnych instytucyj finansowych wykazywaną w odniesieniu do dyskonta trat Banku Akceptacyjnego. Zaznaczyć należy, że oprocentowanie kredytu zastępczego nie zawsze odpowiada normom ustalonym w regulaminie kredytowym Banku Akceptacyjnego; niektóre bowiem centralne instytucje liczą oprocentowanie normalne, równe oprocentowaniu pobieranemu przy dyskoncie weksli portfelowych.

Stopień wypłacalności dłużników z tytułu zawartych układów konwersyjnych na terenie poszczególnych kas przedstawia się niejednolicie; wszędzie jednakże kasy posiadają z tego tytułu mniejsze czy większe zaległości. Jak podaje Bank Akceptacyjny w swoim ostatnim sprawozdaniu, w komunalnych kasach oszczędności zaległości z tytułu nieopłaconych procentów od układów konwersyjnych wynosiły 24%, a zaległości z tytułu rat kapitałowych — 34% ogółu przypadających w ciągu roku należności. Są to cyfry odnoszące się do roku 1935. Rok sprawozdawczy, w którym akcja konwersyjna przybrała bardziej masowy charakter, napewno pod względem wypłacalności dłużników nie przyniósł znaczniejszej poprawy. Wpływem, na który Kasy mogły liczyć i bezwzględnie liczyły, to pomoc Skarbu Państwa z tytułu obniżenia dłużnikom oprocentowania. Niestety wpływ ten zawiódł zupełnie. Zaległości Skarbu Państwa wobec zrzeszonych K. K. O. na dz. 30 listopada roku ubiegłego wynosiły poważną kwotę zł 862 tys. Z uwagi na to, że kasy muszą płacić terminowo odsetki od kredytów uzyskanych na podkład trat Banku Akceptacyjnego, życzyć by sobie należało aby pomoc ta mogła być terminowo regulowana, zwłaszcza przypadająca dla kas słabszych będących w trudnościach finansowych, względnie, aby należności z tytułu wspomnianej pomocy mogły być zaliczane przez instytucje centralne na pokrycie odsetek przypadających od udzielonego kasom kredytu.

Dodać należy, że pomoc odsetkowa Skarbu Państwa, zgodnie z rozporządzeniem z dn. 24 października 1936 r., została przedłużona na rok trzeci obowiązywania układów, względnie na rok czwarty, jeśli chodzi o układy zawarte przed dniem 30 listopada 1934 r., lecz już w zmniejszonej wysokości o jeden punkt. W ten sposób różnica w oprocentowaniu należności objętych układami konwersyjnymi, obliczona przez kasy w wysokości zł 655 tys. rocznie, zwiększy się o dalsze ok. 250 tys. rocznie.

Z zakresu zagadnień oddłużeniowych wspomnieć jeszcze wypada o oddłużeniu spółdzielni rolniczych na podstawie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 stycznia 1936 r. Dekret ten przewiduje dla spółdzielni możność wdrożenia postępowania układowego, przy czym układ przewidywać może rozterminowanie długu do lat 14 przy zmniejszonym oprocentowaniu, redukcję kapitału dłużnego oraz częściowe, a nawet całkowite zwolnienie z odpowiedzialności poręczycieli lub innych osób współzobowiązanych ze spółdzielnią. Wobec tego, że większość kredytów udzielanych spółdzielniom nosiła charakter kredytu osobistego, zabezpieczonego podpisem spółdzielni i podpisami poręczycieli, ewentualny układ mógłby przekreślić całkowicie istniejące zabezpieczenie. Wykonanie tego dekretu grozi kasom poważnymi stratami, wysokość których kasy szacują na sumę zł 821 tys., nie licząc różnicy, jaka wypadnie wskutek obniżenia oprocentowania od pretensyj objętych układem.

O wszystkich wspomnianych powyżej trudnościach wynikłych dla K. K. O. wskutek ustawodawstwa gospodarczego informowaliśmy stale władzę nadzorczą. Pod koniec roku sprawozdawczego została powołana przez pana Ministra Skarbu Komisja Specjalna mająca za zadanie zbadanie dokładne sytuacji K. K. O. celem ustalenia środków zaradczych. Pierwsze posiedzenie Komisji odbyło się w dniu 14 grudnia r. ub. W wyniku obrad okazała się potrzeba zebrania bardziej dokładnych danych i w tym celu rozpisano obszerną ankietę. Na podstawie materiałów uzyskanych z tej ankiety przedłożyliśmy w imieniu zrzeszonych K. K. O. odpowiednie postulaty. Postulaty nasze szły w kierunku:

a) przyznania przez Państwowy Bank Rolny bonifikat dla K. K. O. w ramach poniesionych przez kasy strat na kredytach rozprowadzonych z funduszów tegoż Banku;

b) udzielenia pomocy kredytowej związkom samorządowym:

1. na pokrycie strat K. K. O.,
2. na upłynnienie zobowiązań wobec K. K. O.,
3. na dopełnienie kapitałów zakładowych do ustawowej wysokości;

c) przyznania kasom dodatkowych tanich kredytów na upłynnienie trat Banku Akceptacyjnego;

d) i wreszcie w kierunku przyznania kasom gotówkowej pomocy bezpośredniej.

Trudno na razie przewidywać, w jakiej mierze postulaty nasze zostaną zrealizowane. Na razie przystąpiono do realizowania pierwszej formy pomocy, a mianowicie pomocy w formie bonifikat ze strony Państwowego Banku Rolnego z tytułu strat K. K. O. na kredytach klęskowych i celowych. W tej sprawie są już prowadzone konkretne rozmowy pod egidą Ministerstwa Skarbu. Liczyć się należy, że na

tym odcinku sprawa pomocy dla K. K. O. będzie w najbliższym czasie załatwiona. Stoimy przy tym na stanowisku, że przy ustalaniu kwoty bonifikat powinno być brane pod uwagę pełne zadłużenie K. K. O. w Państw. Banku Roln. bez względu na to, czy zostało skonwertowane na akcepty Banku Akceptacyjnego, czy też nie. Życzylibyśmy sobie nadto, by przy podziale kwoty przeznaczonej na te właśnie bonifikaty brane były pod uwagę również i te kasy, które chociaż na to nie otrzymały pokrycia od swych dłużników, pokryły całkowicie swe obligo w P. B. R.. Zrealizowanie tego ostatniego dezyderatu napotyka jednak na poważne trudności.

IV. Współpraca z władzami nadzorczymi i pozostałymi Związkami K. K. O.

Dyskusja nad stanem finansowym i organizacyjnym K. K. O. bynajmniej nie wyczerpuje stosunku naszego Związku z władzami nadzorczymi. Związek nasz ze względów zasadniczych, jak również tytułu pełnienia zleconych funkcyj, działa w stałym kontakcie i porozumieniu z władzami nadzorczymi, informując je o ważniejszych wydarzeniach na terenie K. K. O. oraz o wszelkich posunięciach Związku. I odwrotnie, władze nadzorcze, wydając zarządzenia dotyczące K. K. O., czynią to po uprzednim wysłuchaniu opinii Związku. I z przyjemnością możemy tutaj zaznaczyć, że nie zanotowaliśmy ani jednego wypadku, by decyzja władzy nadzorczej zapadła niezgodnie z naszą opinią.

Godzi się zauważyć, że na życzenie władz nadzorczych wzięliśmy udział w pracach nad redakcją projektu rozporządzenia wykonawczego do prawa o K. K. O. oraz projektu statutu wzorowego. Ostateczny tekst tego rozporządzenia nie odbiega w zasadzie od propozycyj wysuniętych przez n/Związek.

W wystąpieniach naszych na zewnątrz w sprawach dotyczących ogółu K. K. O. staramy się działać wspólnie z pozostałymi Związkami za pośrednictwem Związku Związków K. K. O., w pracach którego bierzemy żywy udział. A i wtedy, gdy występujemy w imieniu własnym, treść naszego wystąpienia, o ile tylko nosi ono charakter ogólny, a nie regionalny, podajemy do wiadomości pozostałym Związkom, w przekonaniu, że w ten sposób przyczyniamy się do wytworzenia jednolitej opinii oraz do koordynacji poczynań. Miło jest nam stwierdzić takież samo ustosunkowanie się do nas pozostałych Związków.

Z urzędami wojewódzkimi, aczkolwiek formalnie kontakt został nieco rozluźniony, żywo i chętnie współpracujemy. Rozumiemy, że wojewoda, jako władza nadzorcza nad związkami poręczającymi, winien być jak najdokładniej poinformowany o stanie K. K. O. na podległym mu terenie. W interesie ogólnym czynimy zadość temu postulatowi przedkładając wojewodom nasze spostrzeżenia oraz uzgadniając z nimi wszelkie bardziej zasadnicze posunięcia natury personalnej i organizacyjnej. Ze strony urzędów wojewódzkich konstatujemy jak najżyczliwsze ustosunkowanie się do n/Związku; wszelkie sprawy dotyczące bezpośrednio czy pośrednio K. K. O., a załatwiane przez urzędy wojewódzkie, są nam przedkładane do zaopiniowania.

V. Działalność instrukcyjna.

W dążeniu do podniesienia poziomu technicznego i sprawności K. K. O. dużo uwagi poświęcał Związek działalności instrukcyjnej. Działalność instrukcyjną prowadzimy przy okazji przeprowadzania rewizyj, w drodze korespondencji, w drodze urządzania kursów instrukcyjnych oraz w formie ustnie udzielanych wskazówek.

Korespondencja Związku z roku na rok zarówno ilościowo jak i jakościowo wzrasta. W roku ubiegłym wysłało Biuro Związku 3.060 listów oraz 50 okólników. Wzrost korespondencji wysłanej w r. ub. wynosi 20%.

Zeszłoroczny kurs instrukcyjny, będący z kolei ósmym, odbył się w dniach od 15 do 30 listopada włącznie. Był to najliczniejszy z kursów dotychczasowych, gdyż zgromadził 60 słuchaczów. Sprawozdanie z tego kursu zamieściliśmy w Nr 24 „Oszczędności" z r. ub., przeto nie będziemy zajmować się powtarzaniem przytoczonych tam informacyj. Podkreślić tylko pragniemy, że z roku na rok staramy się o podniesienie poziomu kursu, zapraszając na prelegentów osoby znane na polu nauki, jak ostatnio p. prof. J. Namitkiewicza, który omówił prawo handlowe łącznie z wekslowym, czekowym i upadłościowym.

W zakresie prac instrukcyjnych dużą wagę przywiązujemy do roli czasopisma „Oszczędność". Winno ono być nie tylko oficjalnym organem naszego Związku, lecz jednocześnie pismem, szpalty którego byłyby otwarte dla wolnej wymiany poglądów osób pracujących nad organizacją oszczędności. Niestety, licznie podejmowane przez nas próby przyciągnięcia do współpracy dyrektorów czy pracowników K. K. O., jak dotychczas, dały bardzo nikły rezultat.

Duże znaczenie przypisujemy również zjazdom regionalnym, zwoływanym celem przedyskutowania zagadnień interesujących kasy pracujące w obrębie danego województwa. W roku ubiegłym Związek uczestniczył w zorganizowaniu dwóch zjazdów wojewódzkich, a mianowicie dn. 20 lutego w zjeździe K. K. O. woj. wołyńskiego odbytym w Łucku, oraz w zjeździe K. K. O. woj. łódzkiego, odbytym dn. 7 czerwca w Kaliszu.

VI. Propaganda oszczędności.

W zakresie akcji propagandowej w roku zeszłym prowadził Związek ożywioną działalność i po raz pierwszy większym nakładem środków. Na dwa działy w szczególności zwrócono specjalną uwagę, a mianowicie na propagandę radiową i prasową. W Radio Polskim mieliśmy na rok zeszły zagwarantowane kontraktem ogółem 300 minut, z czego wykorzystano do końca roku 268 minut, zas 32 minuty pozostały do wykorzystania w roku bieżącym. W ramach wspomnianych 268 minut nadano 39 audycyj propagandowych w czym 13 ogólnych, 7 dla młodziaży, 6 dla pań domu, 5 dla rolników itd. Przedłużony na rok bieżący kontrakt z Polskim Radio pozostawia nam nie mniejszą ilość czasu do wykorzystania.

Z uwagi na to, że radio staramy się wykorzy-

stać dla propagandy idei oszczędności i K. K. O. w ogóle, a nie tylko naszego terenu, zaproponowaliśmy innym Związkom wzięcie częściowego udziału w kosztach tejże propagandy. Propozycja nasza została przez pozostałe Związki przychylnie zakceptowana.

Duży nacisk położyliśmy również na propagandę prasową. W stałym kontakcie pozostajemy z 11-toma poważniejszymi pismami codziennymi, z szeregiem zaś pism i wydawnictw współpracujemy dorywczo. Ogółem w ciągu roku zeszłego zamieściliśmy w prasie 115 artykułów propag. oraz 26 krótkich komunikatów. Zarówno propaganda radiowa jak i prasowa jest rzeczą kosztowną, lecz mimo wszystko dotychczasowa akcja wydaje się nam opłacalną i uważamy, że w dużym stopniu jej zawdzięczać należy wzrost wkładów w kasach zrzeszonych w n/Związku.

Niezależnie od tego stale współpracujemy z propagandową „Gazetką Oszczędnościową“, chętnie czytaną przez młodzież szkolną, oraz z Samorządowym Instytutem Wydawniczym wydającym szreg materiałów propagandowych. Wspomnieć tu należy o plakacikach propagandowych, które porozwieszano w urzędach i agencjach pocztowych.

Z innych imprez o propagandowym charakterze wymienić należy udział nasz w urządzeniu kiosków propagandowych na Targach Poleskich w Pińsku oraz na wystawie rzemiosła w Łodzi. Zamieściliśmy za pośrednictwem Związku Związków ogłoszenie na wydanej niedawno mapie administracyjno-sądowej, przy czym zakupiliśmy większą ilość tej mapy celem rozkolportowania jej na terenie K. K. O.

Za pośrednictwem wreszcie Towarzystwa Księgarni Kolejowych Ruch zostały wywieszone duże plakaty propagandowe na wszystkich dworcach kolejowych P. K. P. oraz małe plakaciki w wagonach pociągów dalekobieżnych na ważniejszych liniach komunikacyjnych. Wreszcie z okazji obchodu Dnia Oszczędności zakupiliśmy na nasz rachunek 6.300 egzemplarzy Gazetki Oszczędnościowej, które rozesłaliśmy 23 słabszym kasom; 13 z kas otrzymało bezpłatnie inne jeszcze materiały propagandowe z Samorządowego Instytutu Wydawniczego na nasz rachunek.

Propaganda prowadzona przez Związek nosi z natury rzeczy charakter propagandy ogólnej. Uzupełnieniem jej powinna być propaganda lokalna, prowadzona przez poszczególne placówki, dostosowana do miejscowych warunków. Na ogół przyznać trzeba, kasy coraz więcej doceniają znaczenie propagandy i coraz więcej na tym odcinku wykazują pracy i ciekawej inwencji. Międzynarodowy Dzień Oszczędności, przypadający w dn. 31 października, w roku zeszłym był przez kasy wykorzystany należycie dla celów propagandy. Wydatki poniesione przez kasy w związku z obchodem tej uroczystości wyniosły ogółem ponad 67 tysięcy zł.

VII. Działalność rewizyjna.

Ten odcinek pracy od początku naszego istnienia był najważniejszą funkcją naszego Związku.

W roku sprawozdawczym czynności rewizyjne przeprowadzono w 92 kasach. Do szeregu kas wyjeżdżano kilkakrotnie, tak że czynności rewizyjnych dokonano ogółem 153. Na czynności te zużyto ogółem 1541 dni pracy, licząc w tym 156 dni zużytych na podróże, a zatem o 321 dni więcej od preliminowanych.

Program prac rewizyjnych wykonaliśmy za pośrednictwem Dyrektora Związku oraz 6 inspektorów licząc w tym i zastępcę dyrektora Związku. W roku sprawozdawczym personel rewizyjny uległ zmianie, a mianowicie, na miejsce dotychczasowego inspektora p. Br. Siedleckiego przyjęto p. Cz. Modzelewskiego, dyrektora K. K. O. pow. Ostrołęckiego, będącego dotychczas honorowym inspektorem Związku, na miejsce zaś urlopowanego p. Br. Bartoszewickiego zaangażowano p. Bol. Olszewskiego, dyrektora K. K. O. m. Pabianic.

W pracach rewizyjnych wzięło udział również 8 honorowych inspektorów przeprowadzając co najmniej po jednej czynności rewizyjnej samodzielnie lub łącznie z inspektorami zawodowymi. W kilku wypadkach nadto delegowani byli przez nas rzeczoznawcy do zbadania spraw specjalnych.

We wszystkich sprawach większej wagi, kiedy chodziło o rozstrzygnięcie spraw zasadniczych, w pracach rewizyjnych brał udział Dyrektor Związku względnie jego zastępca.

Na życzenie czynników miarodajnych w roku zeszłym zmieniono układ protokołu rewizyjnego, a nadto rozszerzono jego ramy przez wprowadzenie szeregu informacyj natury statystycznej. Dzięki tym zmianom protokół zyskał na przejrzystości, lecz rozszerzenie jego rozmiarów wpływa na szybkość prac rewizyjnych.

Jeśli chodzi o wyniki rewizyj, to stwierdzają one duże postępy K. K. O. zarówno w dziedzinie techniczno - organizacyjnej, jak też w dziedzinie finansowej. Stwierdzono jednak i w roku ubiegłym kilka wypadków, w których Związek czuł się zmuszony wyciągnąć jak najdalej idące konsekwencje.

VIII. Referat statystyczny.

Z innych prac Biura Związku należy wspomnieć o organizacji statystyki. Referat statystyczny ułatwia nam prowadzenie akcji propagandowej czy też przy interweniowaniu w sprawach dotyczących ogółu K. K. O. i pozwala nam dysponować materiałem świeżym. Dążąc do scentralizowania statystyki dotyczącej operacyj K. K. O. przy n/Związku i przy Głównym Urzędzie Statystycznym, jesteśmy zmuszeni do rozpisywania szeregu ankiet, wypełnianiu których kasy niewątpliwie poświęcają dużo czasu; interweniujemy natomiast w wypadkach obciążenia kas wykonywaniem prac statystycznych przez inne organizacje czy instytucje.

IX. Prace nadzwyczajne.

Na zakończenie wypada wspomnieć o nadzwyczajnych pracach, jakimi było prowadzenie agend Syndykatu 3% Premiowej Pożyczki Inwetycyjnej oraz Syndykatu do wymiany państwowych pożyczek wewnętrznych na 4% Pożyczkę Konsolidacyjną. Z tytułu prowadzenia agend Syndykatu 3% Premio-

wej Pożyczki Inwestycyjnej zainkasowaliśmy od K. K. O. w gotówce ogółem zł 12.832.252.29, z czego zł 12.635.826.04 odprowadziliśmy na rachunek Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu, resztę zaś, tj. zł 196.426.25 zarezerwowaliśmy na n/rachunku w P. K. O. na pokrycie prowizji zarówno dla K. K. O., jak i naszego Związku z tytułu prac nad prowadzeniem akcji subskrypcyjnej. W tej chwili jestesmy w okresie ostatecznego uzgadniania rachunków z placówkami subskrypcyjnymi oraz z Ministerstwem Skarbu (Urzędem Długów Państwa).

Jako placówki do wymiany państwowych pożyczek wewnętrznych na 4% Pożyczkę Konsolidacyjną, kasy nasze w okresie pierwszych dwóch kwartałów trwania tej akcji wymieniły ogółem 45.871 sztuk papierów na ogólną sumę zł 5.819.650. Z tytułu wynagrodzenia za pracę około wymiany pożyczek wewnętrznych Skarb Państwa zobowiązał się do wypłacenia prowizji wynoszącej 0,25% wartości nominalnej wymienionych papierów. Prowizja ta, wątpimy, by mogła pokryć wszelkie koszty manipulacyjne, ponoszone w związku z tą akcją przez kasy, jak i Biuro n/Związku, zwłaszcza wobec stawianych przez Urząd Długów Państwa żądań co do sporządzania różnych zestawień, wymagających wiele pracy zarówno od nas jak i lokalnych placówek wymiany, nie mówiąc o kosztach korespondencji.

C. Sprawozdanie rachunkowe na rok 1936 i budżet na rok 1937

Bilans na dzień 31 grudnia 1936 r.

Stan czynny.

		zł
1. Polski Bank Komunalny rach. czekowy		15.085,—
2. Ruchomości		13.645,80
3. Udziały i papiery wartościowe:		
udziały w Samorz. Inst. Wyd.	32.500,—	
udział w Gosp. Zrzesz. Sam. Ter.	2.000,—	
obl. 6% Poż. Narodowej nom. 1000	948,—	35.448,—
4. Składki członkowskie zaległe		1.239,10
5. Różni dłużnicy		6.445,89
6. Należność z tytułu prowadzenia Syndykatu dla subskr. 3% Prem. Poż. Inwestycyjnej		33.643,21
		105.507,—
1. Rach. Fund. Gwar. w Polskim Banku Kom.		64.944,—
2. Rach. Budowy Szk. Pil. im. Prac. K. K. O. w Pol. Banku Komunalnym		26.764,—
3. Rach. Fund. Przez. i Odprawowego pracowników Związku		7.144,28
4. Rach. Min. Skarbu za 3% Pr. Poż. Inw. (za n/wpłaty)		12.635.826,04
5. Rach. P. K. O. (z tyt. należnej prowizji K. K. O. i n/Związku)		196.426,25
		12.931.104,57

Stan bierny.

		zł
1. Fundusze:		
a) Rezerwowy	55.321,37	
b) Specjalny	10.000,—	
c) Inne	14.805,—	80.126,37
2. Zaliczki na poczet składek członkowskich za rok 1937		5.595,—
3. Wierzyciele		19.785,63
		105.507,—
1. Fundusz Gwarancyjny K. K. O.		64.944,—
2. Fundusz Budowy Szkoły Pilotów im. Pracowników K. K. O. (Fundusz Budowy Samolotów)		26.764,—
3. Fundusze: Przezorności i Odprawowy pracowników Związku K. K. O.		7.144,28
4. Wpłaty K. K. O. na 3% Prem. Poż. Inwestycyjną		12.832.252,29
		12.931.104,57

Rachunek wpływów i wydatków.

Wn.

		zł
1. Koszty administracyjne:		
a) osobowe	114.765,07	
b) rzeczowe	57.458,03	172.223,10
2. Koszty propagandy		40.056,46
3. Koszty kursu dla pracowników K. K. O.		3.521,35
4. Koszty rewizji kas		51.880,36
5. Koszty opłaty nadzoru państwowego		15.500,—
6. Koszty amortyzacji ruchomości		718,20
7. Składki członkowskie umorzone		9.605,02
8. Rezerwa specjalna		10.000,—
		303.504,49

Ma.

	zł
1. Składki członkowskie (wymiar)	254.299,05
2. Opłaty za kurs	2.900,—
3. Odsetki zwłoki i inne dochody	36.305,44
4. Subwencja Polskiego Banku Komunalnego	10.000,—
	303.504,49

Wykonanie budżetu za rok 1936 i budżet na rok 1937.

	WYDATKI.	Preliminowano na r. 1936	Wydano w r. 1936	Preliminuje się na rok 1937
1	Zebrania wojew. wzgl. Waln. Zgrom.	600,—	—	600,—
2	Rada	4.000,—	2.130,55	2.500,—
3	Komisja Rewizyjna	200,—	182,40	300,—
4	Zarząd	5.500,—	6.340,79	7.000,—
5	Personel	110.000 —	106.111,33	110.000,—
6	Świadczenia socjalne i podatki	14.900,—	12.846,57	14.100,—
7	Składki	3.000,—	3.000,—	3.000,—
8	Zjazdy	3.000,—	2.911,85	3.000,—
9	Biblioteka, pren. pism i wydawn.	2.000 —	1.971,56	2.000,—
10	Porto i telefony	4.000,—	4.489,61	5.000.—
11	Książki, druki i materiały piśmienne	2.500,—	2 894,15	3.000,—
12	Różne drobne	2 500,—	2 325,70	2 500,—
13	Lokal, światło i opał	12 500,—	12.406,45	12.500,—
14	Propaganda	40,000,—	40.056,46	40.000,—
15	Kurs dla pracowników K. K. O.	3 500,—	3 521,35	3.500,—
16	Rewizje	48.000,—	51.880,36	50.000,—
17	Wydatki nadzwyczajne	10.000,—	10.312,14	12.000,—
18	Nadzór państwowy	20 000,—	15 500,—	20.000,—
19	Amortyzacja ruchomości	1.000,—	718,20	1.000,—
20	Rezerwa specjalna	10 000,—	10 000,—	—
21	Fundusz do dysp. Zarządu	4 300,—	4 300,—	—
		301 500,—	293.899,47	292.000,—
22	Koszty obchodu Dziesięciolecia n/Związku	—	—	10.000,—
		301.500,—	293.899,47	302.000,—

	WPŁYWY.	Preliminowano na r. 1936	Zrealizowano w r. 1936	Preliminuje się na rok 1937
1	Składki członkowskie	227.000,—	244.694,03	230.000,—
2	„ na opłatę nadzoru państwowego	—	—	20 000,—
3	Odsetki zwłoki i inne dochody	63.000,—	36 305,44	40.000,—
4	Opłaty za kurs	1 500,—	2.900,—	2 000,—
5	Subwencje Pol. Banku Komunalnego	10.000,—	10.000,—	10.000,—
		301.500,—	293.899,47	302.000,—

Aczkolwiek sprawozdanie rachunkowe za rok 1936 jak i budżet Związku na rok 1937 zostały przyjęte przez Radę Związku na posiedzeniu dn. 26 kwietnia 1937 r., tym nie mniej czujemy się w obowiązku udzielić wyjaśnień odnośnie niektórych pozycyj wykonania budżetowego. Jak z odnośnego zestawienia widać, budżet w globalnej sumie nie został przekroczony; przekroczenia zaś na poszczególnych pozycjach są oparte na uchwałach Zarządu Związku, podejmowanych na podstawie przyznanego Zarządowi uprawnienia do virement budżetowego. Przekroczenia te zresztą są całkowicie uzasadnione. I tak: 1) przekroczenie pozycji wydatków preliminowanych na Zarząd Związku objaśnia się zwiększoną ilością posiedzeń Zarządu oraz tym, że wobec całorocznej choroby Prezesa Związku ś. p. M. Szczepkowskiego zachodziła często potrzeba przyjazdu zastępcy Prezesa; 2) przekroczenie na pozycji porta i druków pozostało w związku ze wzrostem korespondencji w ogóle, w szczególności w związku z prowadzeniem agend syndykatu 3% Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej oraz agend syndykatu do

wymiany państwowych pożyczek wewnętrznych na 4% Pożyczkę Konsolidacyjną; 3) temiż przyczynami, jak również dotacją w wysokości zł 5.000 na Fundusz Obrony Narodowej z okazji 10-letniego jubileuszu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, tłumaczy się przekroczenie pozycji wydatków nadzwyczajnych; 4) przekroczenie wydatków na kurs znajduje całkowitą rekompensadę w zwiększonych wpływach z opłat od uczestników kursu; 5) wreszcie przekroczenie na kosztach rewizyj znajduje pokrycie w oszczędnościach na wydatkach personalnych.

Jeśli chodzi o wpływy, to zrealizowano składek więcej niż preliminowano, mimo przyznanych słabszym kasom bonifikat w łącznej wysokości zł 9.605.02. Subwencję uzyskaliśmy tylko od Polskiego Banku Komunalnego w wysokości równej sumie komornego, jakie w myśl umowy Bank liczy Związkowi. Pozycja innych dochodów pochodzi z prowizji należnej Związkowi na prowadzenie syndykatu 3% Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej. Jest to tylko część należnej nam prowizji z tego tytułu, potrzebna na wyrównanie wykonania budżetu.

Przechodząc do krótkiego omówienia uchwalonego przez Radę Związku budżetu Związku na rok 1937 zaznaczyć się godzi, że w porównaniu do budżetu zeszłorocznego ulega zwiększeniu tylko pięć pozycyj, a mianowicie: a) wydatków na Zarząd, b) na porto i telefony, d) wydatków nadzwyczajnych oraz e) kosztów rewizyj. Zwiększenie pierwszej pozycji jest wywołane koniecznością częstych zebrań Zarządu w okresie reorganizacji zarówno Związku jak i zrzeszonych K. K. O. Wzrost dalszych trzech pozycyj pozostaje w związku z zakończeniem prac związanych z prowadzeniem agend syndykatu pożyczek państwowych. Konieczność zaś zrewidowania wszystkich kas w ciągu roku, przy zwiększeniu ram protokołu rewizyjnego, powodować musi wzrost dni rewizyjnych, a w konsekwencji wydatków na opłacenie diet i kosztów podróży rewidujących. Celem uczczenia 10-letniej rocznicy powstania Związku, przypadającej w roku bieżącym, wstawia się do budżetu na ten cel zł 10.000,—.

Dodać należy, że Rada Związku zatwierdzając budżet Związku na wniosek Komisji Rewizyjnej upoważniła Zarząd Związku do przekroczenia o 10% wydatków personalnych i na propagandę, o ile znajdzie się na to we wpływach pokrycie. Rada Związku upoważniła nadto Zarząd Związku do dokonywania virement między poszczególnymi pozycjami budżetu.

Jeśli chodzi o dochody, to główne pokrycie wydatków budżet przewiduje w formie składek członkowskich. Ogólna suma preliminowanych składek w porównaniu z wykonaniem budżetu optycznie ulega zmniejszeniu na skutek wydzielenia w odrębną pozycję opłat za nadzór państwowy, które dotychczas były preliminowane łącznie ze składkami. Łącznie składki i opłaty za nadzór w porównaniu z budżetem zeszłorocznym zwiększyły się o zł 23 tys. Zwiększenie to odpowiada zwrostowi wkładów w K. K. O.

Skalę składek członkowskich i innych opłat na rzecz Związku ustaliła Rada Związku w proporcji do sumy bilansowej K. K. O., a mianowicie:

1) od pierwszego pełn. lub zaczęt. mil. zł sumy bil.	—1,5‰
2) „ drugiego „ „ „ „ „ „ „	—1,3‰
3) „ trzeciego „ „ „ „ „ „ „	—1,1‰
4) „ czwartego „ „ „ „ „ „ „	—0,70‰
5) „ piątego „ „ „ „ „ „ „	—0,60‰
6) „ każdego dalszego „ „ „ „ „ „	—0,40‰

przy czym składkę minimalną ustala się na zł 200.—.

Do wymiaru składki członkowskiej zasadniczej ustala się jak i w roku poprzednim 15% dodatek na udział w kosztach propagandy centralnej.

Nadto, jeśli chodzi o kasy posiadające ponad 1.000.000 zł sumy bilansowej, ponosić one będą specjalnie dodatkowe opłaty na pokrycie kosztów Związku wynikających z opłacenia nadzoru państwowego w wysokości 0,1‰ sumy bilansowej (w roku zeszłym — 0,2‰ sumy bilansowej).

Powyższa skala składek członkowskich i opłat zgodnie z art. 81 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) została zatwierdzona przez władze nadzorcze według reskryptu Ministerstwa Skarbu z dn. 31 maja 1937 r. Nr D. II 11989/4/37.

Stosunkowo dużo preliminuje się w pozycji innych dochodów. Te „inne dochody", to reszta należnej n/Związkowi prowizji za prowadzenie syndykatu pożyczek państwowych. Subwencję, jak i w latach poprzednich, spodziewamy się otrzymać od Polskiego Banku Komunalnego.

Dyrektor Związku:

(—) J. Rożkowski

Zarząd Związku:

(—) J. S. Roziecki — Zastępca Prezesa Związku
(—) Z. Chudzyński — Członek Zarządu
(—) E. Dunin-Markiewicz — „ „
(—) C. J. Modzelewski — „ „
(—) W. Mystkowski — „ „
(—) J. Puławski — „ „
(—) J. Zdanowski — „ „

Bilans zbiorowy netto Komunalnych Kas Oszczędności woje

STAN CZYNNY

Ilość kas	Województwo	Kasa i sumy do dyspozycji	Kupony	Waluty obce	Papiery wartościowe własne	Banki i K.K.O. Loro	Banki i K.K.O. Nostro	Weksle zdyskontowane	Pożyczki wekslowe	Weksle protestowane	R-ki bieżące otwartego kredytu
1	M. st. Wars awa .	20.016.487,20	—	117.300,48	24.423.679,11	41 609,07	2.790.671,—	1.938,147,50	19.557.198,64	180.056,54	20.745.542,09
25	Warszawskie . .	3.867.326,41	15.018,15	2 008,24	5.465 806,21	46.558,46	478.188,62	1.160.282,84	7.949.494,34	910.884,17	5.170.660,51
17	Łódzkie	3.162.145,28	28.803,06	1.038,41	1 635.962,51	25,300,—	132 933,94	4 016.513,57	5 957.335,53	390.876,85	1.239.322,24
18	Kieleckie	1.783.091,45	22.179,96	—	1 527.034,10	—	112.016,16	875.386,18	3.973 903.68	1.467.231,35	3.779.079,31
18	Lubelskie	917.484,36	8 778,23	492,—	1 156.430,56	78,98	29.597 55	489 783,72	3 173 914.33	1.458 035,50	1.262.801.39
14	Białostockie . . .	655 943,34	5.106,51	1.683,44	617.337,17	13.899,42	23.883,93	537.600,69	2.523.797,57	591.786,52	1.296.911 68
8	Wileńskie	839.206,59	29.788,35	1.393.91	1.426.994,61	—	196.246,25	837 388,01	1 277.782,84	581.527,39	1.457.298,31
8	Nowogródzkie . .	262.051,28	270,79	—	85.397,45	—	36.151,50	137 187,73	1.240.014,66	292.146,37	464 394,45
9	Poleskie	297.254,75	—	178,—	175.422,97	—	144,50	37.367,77	989.188,48	221 727,22	304 271,39
13	Wołyńskie . . .	758.971,65	1.712,—	—	272 481,47	4.045,37	157.028 13	378.815,06	3.102.703,19	477,385,15	134 580,46
131	Ogółem .	32.559.962,31	111 657,05	124.094,48	36 786 546,16	131.491,30	3 956.861,58	10 408.473,07	49.745 333,26	6.571.657,06	35.854.861,83
	w tym										
115	KKO powiatowych	10.253.710,24	58.172,62	6 794,—	9.948 369,25	64.882,23	968.979,93	4.830.650,64	25.714.397,14	5.944 287,87	12.491.215,34
14	„ miejskich .	22.077.922,84	51.428,74	117 300,48	26.717.530,61	66.609 07	2.987.793,65	5 563.635,17	23 103.426.70	547.803,53	23.187.331,98
2	związków międzykomunalnych . .	228.329,23	2.055,69	—	120.646,30	—	88,—	14.187,26	927.509,42	79 565,66	176.314,51

STAN BIERNY

Ilość kas	Województwo	Kapitał zakładowy	Fundusz zasobowy	Fundusze specjalne	Fundusz wyrównawczy	Fnndusz amortyz. nieruch.	Wkłady: inst. państw. samorz. i inn. praw. publ.	Wkłady: osób fizyczn. i prawno prywatnych	Rachunki bieżące	Salda kredytowe r-ków otw. kredytu	Zobow. inkasowe
1	M. st. Warszawa . .	100.000,—	2.804.559,13	639.842,56	252.892,91	71.470,—	8 379.703,79	76 885,820,23	31.698.202,30	189 518,—	4.848,20
25	Warszawskie . . .	2.033.365,30	573 373,06	—	67.608,74	22,378,72	2.063.171,16	30 622.732,13	4 345.221,90	146 434,19	28.311,84
17	Łódzkie	1 263.414,95	195.107,50	—	986,19	5 604,58	2.292.932,51	11.162 198,25	3.205 417 04	42 006,50	118.386,78
18	Kieleckie	1.553.000,—	258.664,68	201.823,79	1.486,68	33.590,66	2 754.623,70	10.693.197,37	2.563.893,85	137.872,98	47 718,16
18	Lubelskie	1.761 396,77	87.143,18	12.844,79	2.302,30	1.502,13	1.985.714,74	5.122.514,32	1.187.946,48	12.482,65	63.138,81
14	Białosłockie	1.014.108,20	172.516,72	187.809,47	11.769,02	20.248,31	1.450 243,70	3,221 957,85	1.020.340,68	62 244,28	35.423,89
8	Wileńskie	411.000,—	186.834,75	73 430.20	2.628,24	7.390,35	1.498.886,17	4 681.584.11	767.787,30	254.425,18	9.116,88
8	Nowogródzkie . . .	361 791.45	53.761,85	10.970.10	3.897,41	844 10	456.169,42	947.280,26	448.840,26	9.400,25	8.021,09
9	Poleskie	374 000,—	55.704,97	21.769,50	5.262,08	6.766,18	787.466,56	960 540,63	493 125.76	17.854,75	22.544,52
13	Wołyńskie	889.478,54	174.285,14	35 636,96	—	840,—	1.330.163,08	1.899.492.29	1.066.957,55	10 279,—	51.527,07
131	Ogółem . .	9.761.555,21	4.561 950,98	1.184.127,37	351.833,57	170.635,03	22.999.074,83	146.197.317,44	46.797.733,12	882.517,78	389.037,24
	w tym:										
115	K.K.O. powiatowych .	8.673.455,21	1 509 229,37	544 284,81	93 112,62	85.189,26	12 991 187,37	56.445.970,—	12.667.795,80	424.769,60	292.293,65
14	,, miejskich . .	863.100,—	3.032 667,47	639.842,56	258.720,95	81.644,47	9.873.555,06	89 258.358 57	33.848 645,44	457.748,18	89 329,19
2	związków międzykomunalnych	225.000,—	20.054,14	—	—	3.801,30	134.332,40	492.988,87	281.291,88	—	7.414.40

Ogólne zestawienie rachunku strat i zysków Komunalnych Kas

Ilość kas	Województwo	STRATY: Odsetki wypłacone i dopisane	Prowizje wypłacone	Koszty administracyjne	Podatki i opłaty skarbowe	Amortyzacje	Odpisy na dłużnikach	Różnice kursowe na r-kach w walutach obcych	Różnice kursowe na papierach wartościowych	Różne	Dotacje na rzecz funduszu wyrównawczego	Nadwyżka
1	M. st Warszawa . .	4.885.387,36	6.991,97	1.650.535,08	641,62	40.418,—	17.682,77	—	—	154.178,10	148 881,33	414.971,90
25	Warszawskie	1.965.333 96	6 321,91	1.509.597.94	2.517.95	40.341,47	476 997,19	157,10	28.185,72	24.929'05	2 511,96	103 080,55
17	Łódzkie	769.025,16	41 379,97	910.712,89	1.247.63	21.176,37	71.849,36	74,—	23.945,46	18 483.81	—	53.183,15
18	Kieleckie	982.527,74	5.665,42	793 575,96	4.180,99	32.646,70	443.647.30	—	25.478,38	94.193,—	26,11	29.407,75
18	Lubelskie	721.441,21	6.022,19	555.525,89	3.463.87	13.173 34	626.220,48	16.411,10	33.175,86	421.491,70	—	29.437,93
14	Białostockie	470.844,68	8.158,71	413.117,06	328,65	20.637,69	433.163,03	1 80	39.087,45	30.337,67	1.867,30	12.169,06
8	Wileńskie	429.996.89	1.283,52	277.512,47	1.724,89	11.804,15	132.657,58	8 45	9.446,28	17.067,59	—	24 152,78
8	Nowogródzkie . . .	240.560,08	34.776,15	171.148,—	165,74	4.363,68	64.049,92	—,07	6.351,25	13.318 28	—	15.290,78
9	Poleskie	183.980,55	4 192,68	190.884,57	2,830,08	7.864,59	140.171.32	—	2 710,—	9.046,84	3.897,02	144,988,14
13	Wołyńskie	361.149,95	1.464,97	392 295,18	129,—	58.569,74	179.011,09	1.896,—	8.781,90	21 632,22	—	41.568,54
131	Ogółem . .	11.010.247,58	116.257,49	6 864 905,04	17.230,42	250 995,73	2 585.450,04	18.548,52	177.162,30	804.678.26	157.183,72	868.250,58
	w tym:											
115	K.K.O. powiatowych .	5.355.988,20	75.363,67	4.559.827,10	13.937,36	188.358,44	2.084.346,97	18.474,52	169.527,88	644.809,26	8.302,39	405 896,17
14	„ miejskich . .	5.561.105,01	40.667,74	2.231.109,92	2.800,71	59.439,89	193.088,17	74,—	7.022,98	157.691,83	148.881,33	460 714.05
2	związków międzykomunalnych	93.154,37	226,08	73.968,02	492,35	3.197,40	308,014,90	—	611,44	2.177,17	—	1.640.36

wództw centralnych i wschodnich na dzień 31 grudnia 1936 roku.

Pożyczki terminowe na zastaw	Pożyczki na skrypty dłużne	Pożyczki hipoteczne	Należności z tytułu układów konwers.	Odsetki zaległe	Ruchomości	Nieruchomości	Różne	Sumy przechodnie	Straty z roku bież.	Straty z lat ubiegłych	Suma bilansowa
5.622.835,—	13 013.991,55	9.788 474,58	—	222.931,99	94 943,38	4.606 840,61	683.497,40	38.475,—	—	—	123.882 681,14
1.643,154,81	5.132.248,30	5.124.339,84	4.992.718,60	520.601,98	328.810,26	1.264.124,76	775 360,25	65.938,06	445.198,72	158.436,72	45.517,160,25
1.007.330,02	607.260,91	221.444,66	993.400,80	37.814,68	140.156,25	459.491,82	275 698,41	14.204,07	28.220,55	—	20.375.253,56
877.992,04	1.889.9:9,53	293.264,09	4 021.048,29	432.014,71	111.565,51	1.052 830,31	463.038,13	90.416,44	514 4:8,29	693.315,74	23.979.765,27
91.939,77	208.462,11	258 360,94	4.443 766,16	343.520,30	61.994,90	88 972 38	274.408,88	78.475.79	755.096,91	1.279.760,04	16 482 154,80
186.878 82	529.118,77	153.965,92	2 780.:52,72	34.563,80	72.230,58	329.625,12	159.206,39	38.724,83	228,239.86	276.047,82	11 057.004,90
796.137,01	10 560,—	284.970,10	1.292.243,61	80.405,89	42 333,18	589.922,22	139 458,15	11.211,08	91.487,82	2.462,49	9.988 817,81
81 216,40	150.860,02	25.310,—	1.634.943,56	54 776,—	24.971,23	21.111,75	131.845,79	36.890,40	39.681,60	117.175,13	4 836.396,11
57 757,53	54.349,73	114.291,06	864.449,35	17.203,40	29.073,68	44.628,38	124.593,91	22.816,31	135.636,57	744 706,15	4 235.061,15
239 949,42	26.479,45	141 764,95	1.800.894,44	78.158,91	56.485,21	299 269,56	170,980,—	74.775,33	2:0.010,63	330 525,56	8 757 015,94
10.605.190,82	21.623.250,37	16,406 186,14	22 823.917,53	1.821.991,66	962.564,18	8.756,816,91	3.298.087,31	471.927,31	2 488 010,95	3 602.429,65	269.111.310,93
3.443.134,82	8.024.791 76	6,164.861,13	22.585 424,74	1.499.406,07	745.046,18	3.115.186,47	2.383 000,07	418.370,18	1.996.110.44	3 541.643,13	124.198 434,25
7.159.201,—	13.470.002,36	10.241.325,01	78.222,80	264,231,48	211.639,98	5.627.309,44	886.926,67	47.703,63	188.047.58	60.786,52	142.656.179,24
2.885,—	128.456,25	—	160.269,99	58.354,11	5.878,02	14.321,—	28 160,57	5.853 50	303.852,93	—	2.256 697,44

Redyskonto weksli	Dyskonto akceptów B-ku Akcept.	Zastaw papierów wartośc.	Kredyty udzielone kasom	Banki i K. K. O. Loro	Banki i K. K. O. Nostro	Przekazy na kasy	Zobowiązania hipoteczne	Różne	Sumy przechodnie	Nadwyżka z lat ubiegł.	Nadwyżka za rok bieżący	Suma bilansowa
—	—	11.570,—	—	9.610,—	—	—	1.193 048,03	762.103,17	464.520,92	—	414.971,90	123.882.681,14
1 292.679,45	864.803.88	11.134,—	2 057.882,51	434.459,57	—	1.450,11	35.784,63	387.533,50	425.755,01	—	103.080,55	45,517.160,25
587.023,78	254.639,—	35.066,—	532,600.43	300.175,86	13 620,65	8.041,68	452 32	181.836.21	122 560,18	—	53.183,15	20.375 253,56
402.315,19	1.480.071,50	2 658,—	3.045 884,89	97 643,29	—	2,787,30	150.288,70	312.222,01	209 587,48	1.027,29	29.407,75	23.979.765,27
554.841,27	1 988 405,—	110.280,—	3.045 355.24	204 856,17	5.990,—	2 110,98	—	163.989,19	138.064,65	1.838,20	29.437,93	16.482.154,80
628 868,—	1.206.382,—	94 810,—	1 439 575,99	183 496.18	913,—	—	58 325,46	117.192,16	115.610,93	—	12.169,06	11.057.004,90
167.226,42	139.289,—	5 237,—	1.636 325,23	243,—	—	—	—	85 993,97	37.267,23	—	24.152,78	9.988 817.81
300.384,50	534.175,—	--	1.518 918,54	30,—	38 804,—	212,15	—	63 630,09	63.974,86	—	15.290,78	4.836 396,11
102.241,19	243.479,—	—	861 650,36	57.580,99	—	—	7.000,—	37 870,53	35.215.99	—	144.988,14	4.235.061,15
499.009.31	280.960,—	4 000,—	2.072.002,37	137.690,16	4.911,—	1.595,15	—	184.807,08	71.812,70	—	41.568 54	8.757.015,94
4 534.589,11	6.992.204,38	274.755,—	16.?10.195,56	1.425.785,22	64.238,65	16 197,37	1.444.899,14	2.297.177,91	1.684 369.95	2.865,49	868 250,58	269 111.310,93
4.108.568,73	6.955.494,38	209.467,—	15.110.263,56	862 669,33	40.339,—	8.155,69	251.398,79	1.416.223.48	1.113 134,35	1.027·29	394.404,96	124.198.434,25
398.762,38	—	43.758,—	254.614,16	435.742,89	18 531,65	8.041,68	1.193.500,35	872.621,87	554.789,11	—	472.205,26	142.656.179,24
27.258,—	36.710,—	21 530,—	845.317,84	127.373,—	5.368,—	—	—	8.332,56	16.446,49	1.838,20	1.640,36	2.256 697,44

Oszczędności województw centralnych i wschodnich za 1936 rok.

SUMA	Z Y S K I: Odsetki pobrane i dopisane	Prowizje pobrane	Różnice kursowe na r-kach w wal. obcych	Różnice kursowe na papierach wartościowych	Dochód netto z nieruchomości	Odzyskane straty	Opłaty na koszty administrac.	Różne dochody	Odpisy z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych	Strata
7.319,688,13	6 719.777,84	177.564,33	57,01	48.881,33	221.684,31	109,12	34.478,33	117.135,86	—	—
4.159.974,80	3.006.707,34	201.207,82	1.183,36	3.611,97	48 498,61	59.999,75	301 831,33	91.735,90	—	445.198,72
1.911 077,80	1.426.457,13	233.407,38	2.119,49	1.395,69	27.593,2)	49.858,16	114 451,39	21.891,09	5.683,72	28.220,55
2.411.349,35	1.584.394,78	142.920.60	89.90	4.932,18	18.978,22	38.204,95	79.891.54	27.498,89	—	514.438,29
2.426.363,57	1.058 851,25	79.731,86	228,84	472,35	2.823,36	59.236,53	70.498,98	399.423,49	—	755.096,91
1.429.713,10	836 968.09	106.926,82	1.361,09	3.458,14	55 432,80	96 945.95	30 406.89	62.310,34	7.663,12	228.239 86
905.654,60	695.684,28	33 589,78	7 266,41	683,30	17.018,61	22 085,43	29 523,20	8.140,67	175.10	91.487.82
550.023.95	387.048,20	22.253,60	118,36	415,80	198,55	67.069,98	20,206,16	10.249,28	2 782,42	39.681,60
690.565,79	302.279,21	31.008,69	4.297,02	205 07	240,—	192.548,93	11.172,98	13.177,32	—	135.636,57
1.066 498,59	585.345,—	124.576,77	—	630,07	3.884,36	48.100.44	30.922,93	21.961,57	1.066,82	250.010,63
22.870.909,68	16.603.513 12	1.153.187,65	16.721,48	64.685,90	396.352,02	634 159,24	723.383.73	773.524,41	17.371,18	2.488.010,95
13 524 831,96	8.651.696,46	798 274,45	14.182,82	14.752,66	133 684,85	613.284,33	634.202,23	651.272,54	17.371,18	1.996.110,44
8.862.595,63	7.798.818.04	348,585,16	2.538,66	49.651,99	262.667,17	19.067,78	73.103,46	120.115,79	—	188.047,58
483.482,09	152·998,62	6.328,04	—	281,25	—	1.807,13	16.078,04	2.136,08	—	303.852,93

PROTOKÓŁ KOMISJI REWIZYJNEJ ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

W dniu 31 marca 1937 r., zgodnie z § 24 statutu Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, odbyło się posiedzenie Komisji Rewizyjnej w składzie dyrektorów p.p.: Mieczysława Niedzielskiego, Ludwika Wysockiego i Andrzeja Bonikowskiego w celu sprawdzenia rachunkowości, bilansu i rachunku wpływów i wydatków Związku za rok 1936.

Komisja Rewizyjna w powyższym składzie sprawdziła pozycje rozchodowe i dochodowe z dowodami kasowymi i ustaliła, że wszystkie pozycje są zgodne z zapisami w księgach Związku. Budżet w ogólnej kwocie nie został przekroczony; w dochodach osiągnięto sumę złotych 293.899,47 na preliminowaną kwotę zł 301.500; w wydatkach zaś na preliminowaną sumę zł 301.500 wyrozchodowano kwotę złotych 293.899,47, czyli że budżet został zrealizowany w 97,5%. Komisja stwierdza nadto, że wszystkie wydatki były uzasadnione i celowe. Wpływy na rzecz Związku wpłacane były przez K. K. O. na rachunek w Polskim Banku Komunalnym.

W związku ze zmianą ustawodawstwa o K. K. O. oraz prowadzeniem syndykatu dla subskrypcji pożyczek państwowych, personel Związku, na czele z dyrektorem, jest stale przeciążony pracą, wobec czego należało by liczbę pracowników powiększyć, wstawiając dodatkowo do budżetu odpowiednią kwotę na ten cel.

Na zasadzie powyższego Komisja Rewizyjna stawia wniosek udzielenia Zarządowi absolutorium i wyrażenia Zarządowi, Dyrekcji i pracownikom Związku podziękowanie za wydajną i owocną pracę.

Komisja Rewizyjna:

(—) A. Bonikowski
(—) M. Niedzielski
(—) L. Wysocki

Stan pożyczek komunalnych w dniu 31 grudnia 1936 r.

Tytuł pozycji bilansowej	Suma pozycji bilansowej	w tym kredyty udzielone						
		własnemu związk. poręcz.		innym związk. komun.		Ogółem		
		bezpośrednio	przedsięb. komunalnym	bezpośrednio	przedsięb. komunal.	bezpośrednio	przedsięb. komunalnym	razem
Papiery wartościowe .	36.786 546,16	3.389.597,50	—	240 405,70	—	3.630.003,20	—	3.630.003,20
Weksle zdyskontowane	10.408.473,07	58.369,98	4.845,55	18.075,—	30 902,50	76.444,98	35.748,05	112.193,03
Pożyczki wekslowe . .	49.745.333,26	2.571.706,71	10.331,50	998.673,10	308.091,83	3.570.379,81	318.423,33	3.888.803,14
Weksle protestowane .	6.571.657,06	1.385.540,—	—	250,834,73	16.618,35	1.636 374,73	16.618.35	1.652.993,08
Rach. bież. otwar. kred.	35.854.861,83	18.371.716,04	1.780.724,80	1.688 566,51	177.304,06	20.060.282,55	1.958.028,86	22.018.311,41
Pożyczki term. na zast.	10 605.190,82	721.419,10	—	160.531,58	20.170,—	881.950,68	20.170,—	902.120,68
Pożycz. na skryp. dłuż.	21.623.250,37	1.825 546,14	—	208.064,58	—	2.033.610,72	—	2.033 610,72
Pożyczki hipoteczne .	16.406.186,14	616.468,—	—	89.428,—	—	705.896,—	—	705.896,—
Różne	3.298.084,14	238.954,68	91.984,16	31.736,42	57.064,28	270.691,10	149.048,44	419.739,54
Udzielone gwarancje .	3.149.246,02	86.000,—	103.353,—	—	10.000,—	86 000,—	113.353,—	199.353,—
Razem . .	194.448.828,87	29.265.318,15	1.991.239,01	3.686 315,62	620.151,02	32.951.633,77	2.611.390,03	35.563.023,80

SPIS

Komunalnych Kas Oszczędności należących do Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

1.	K. K. O.	powiatu	Nieszawskiego	w Aleksandrowie Kujawskim
2.	,,	,,	Augustowskiego	w Augustowie
3.	,,	,,	Baranowickiego	w Baranowiczach
4.	,,	,,	Będzińskiego	w Będzinie
5.	,,	,,	Bialskiego	w Białej Podlaskiej
6.	,,	,,	Białostockiego	w Białymstoku
7.	,,	,,	Bielskiego	w Bielsku Podlaskim
8.	,,	,,	Biłgorajskiego	w Biłgoraju
9.	,,	,,	Brasławskiego	w Brasławiu
10.	,,	,,	Brzeskiego	w Brześciu n/Bug.
11.	,,	,,	Brzezińskiego	w Brzezinach Łódzkich
12.	,,	,,	Stopnickiego	w Busku Kieleckim
13.	,,	m.	Buska	w Busku Kieleckim
14.	,,	powiatu	Chełmskiego	w Chełmie Lubelskim
15.	,,	,,	Ciechanowskiego	w Ciechanowie
16.	,,	m.	Ciechocinka (w likwidacji)	w Ciechocinku
17.	,,	powiatu	Częstochowskiego	w Częstochowie
18.	,,	,,	Drohiczyńskiego	w Drohiczynie Poleskim
19.	,,	m.	Druskienik (w likwid.)	w Druskienikach
20.	,,	powiatu	Dubieńskiego	w Dubnie
21.	,,	,,	Garwolińskiego	w Garwolinie
22.	,,	,,	Gostynińskiego	w Gostyninie
23.	,,	,,	Dziśnieńskiego	w Głębokiem
24.	,,	,,	Szczuczyńskiego	w Grajewie
25.	,,	,,	Grodzieńskiego	w Grodnie
26.	,,	,,	Grójeckiego	w Grójcu
27.	,,	,,	Błońskiego	w Grodzisku Mazowieckim
28.	,,	,,	Hrubieszowskiego	w Hrubieszowie
29.	,,	,,	Horochowskiego	w Horochowie
30.	,,	,,	Janowskiego	w Janowie Lubelskim
31.	,,	,,	Jędrzejowskiego	w Jędzejowie
32.	,,	,,	Kaliskiego	w Kaliszu
33.	,,	m.	Kalisza	w Kaliszu
34.	,,	powiatu	Koszyrskiego	w Kamieniu Koszyrskim
35.	,,	,,	Kieleckiego	w Kielcach
36.	,,	,,	Kobryńskiego	w Kobryniu
37.	,,	,,	Kolskiego	w Kole
38.	,,	,,	Koneckiego	w Końskich
39.	,,	,,	Konińskiego	w Koninie

40.	„	„	Kosowskiego	w Kosowie Poleskim
41.	„	„	Kostopolskiego	w Kostopolu
42.	„	„	Kozienickiego	w Kozienicach
43.	„	„	Kowelskiego	w Kowlu
44.	„	„	Krasnystawskiego	w Krasnymstawie
45.	„	„	Krzemienieckiego	w Krzemieńcu
46.	„	„	Kutnowskiego	w Kutnie
47.	„	„	Lidzkiego	w Lidzie
48.	„	„	Lipnowskiego	w Lipnie
49.	„	„	Lubartowskiego	w Lubartowie
50.	„	„	Lubelskiego	w Lublinie
51.	„	„	Lubomelskiego	w Lubomlu
52.	„	„	Łaskiego	w Łasku
53.	„	„	Łęczyckiego	w Łęczycy
54.	„	„	Łodzkiego	w Łodzi
55.	„	m.	Łodzi	w Łodzi
56.	„	powiatu	Łomżyńskiego	w Łomży
57.	„	„	Łowickiego	w Łowiczu
58.	„	„	Łuckiego	w Łucku
59.	„	m.	Łucka (w likwidacji)	w Łucku
60.	„	powiatu	Łukowskiego	w Łukowie
61.	„	„	Łuninieckiego	w Łunińcu
62.	„	„	Makowskiego	w Makowie Mazowieckim
63.	„	„	Miechowskiego	w Miechowie
64.	„	„	Mławskiego	w Mławie
65.	„	„	Mińsko - Mazowieckiego	w Mińsku Mazowieckim
66.	„	„	Mołodeczańskiego	w Mołodecznie
67.	„	„	Nieświeskiego	w Nieświeżu
68.	„	„	Nowogródzkiego	w Nowogródku
69.	„	Związku	Międzykomunalnego	w Olkuszu
70.	„	powiatu	Opatowskiego	w Opatowie
71.	„	„	Opoczyńskiego	w Opocznie
72.	„	„	Ostrołęckiego	w Ostrołęce
73.	„	„	Ostrowskiego	w Ostrowi Mazowieckiej
74.	„	„	Oszmiańskiego	w Oszmianie
75.	„	m.	Pabianic	w Pabianicach
76.	„	powiatu	Pińskiego	w Pińsku
77.	„	„	Pińczowskiego	w Pinczowie
78.	„	„	Piotrkowskiego	w Piotrkowie Trybunalskim
79.	„	„	Płockiego	w Płocku
80.	„	„	Płońskiego	w Płońsku
81.	„	„	Postawskiego	w Postawach
82.	„	„	Przasnyskiego	w Przasnyszu
83.	„	„	Prużańskiego	w Prużanie
84.	„	„	Puławskiego	w Puławach
85.	„	„	Pułtuskiego	w Pułtusku
86.	„	„	Radomskiego	w Radomiu
87.	„	„	Radomskowskiego	w Radomsku
88.	„	„	Radzyńskiego	w Radzyniu Podlaskim
89.	„	„	Rawskiego	w Rawie Mazowieckiej
90.	„	„	Radzymińskiego	w Wołominie
91.	„	„	Rówieńskiego	w Równem Wołyńskim
92.	„	„	Rypińskiego	w Rypinie
93.	„	„	Sandomierskiego	w Sandomierzu
94.	„	„	Sarneńskiego	w Sarnach
95.	„	Związku	Międzykomunalnego	w Siedlcach
96.	„	powiatu	Sieradzkiego	w Sieradzu
97.	„	„	Sierpeckiego	w Sierpcu
98.	„	„	Skierniewickiego	w Skierniewicach
99.	„	„	Słonimskiego	w Słonimie
100.	„	„	Sokołowskiego	w Sokołowie Podlaskim
101.	„	„	Sochaczewskiego	w Sochaczewie
102.	„	„	Sokólskiego	w Sokółce
103.	„	„	Stołpeckiego	w Stołpcach
104.	„	„	Stolińskiego	w Stolinie

105.	„	„	Suwalskiego	w Suwałkach
106.	„	m.	Sulejowa	w Sulejowie
107.	„	powiatu	Święciańskiego	w Święcianach
108.	„	„	Szczuczyńskiego	w Szczuczynie k. Lidy
109.	„	„	Tomaszowskiego	w Tomaszowie Lubelskim
110.	„	m.	Tomaszowa	w Tomaszowie Mazowieckim
111.	„	powiatu	Tureckiego	w Turku
112.	„	„	Warszawskiego	w Warszawie
113.	„	m. st.	Warszawy	w Warszawie
114.	„	powiatu	Węgrowskiego	w Węgrowie
115.	„	„	Iłżeckiego	w Wierzbniku
116.	„	„	Wieluńskiego	w Wieluniu
117.	„	„	Wilejskiego	w Wilejce
118.	„	m.	Wilna	w Wilnie
119.	„	powiatu	Włocławskiego	we Włocławku
120.	„	m.	Włocławka	we Włocławku
121.	„	powiatu	Włodawskiego	we Włodawie
122.	„	„	Włodzimierskiego	we Włodzimierzu Wołyńskim
123.	„	„	Włoszczowskiego	we Włoszczowie
124.	„	„	Wołkowyskiego	w Wołkowysku
125.	„	„	Wołożyńskiego	w Wołożynie
126.	„	„	Wysoko-Mazow.	w Wysokiem Mazowieckim
127.	„	„	Zamojskiego	w Zamościu
128.	„	„	Zawierciańskiego	w Zawierciu
129.	„	„	Zdołbunowskiego	w Zdołbunowie
130.	„	m.	Broku	w Broku n/Bugiem
131.	„	„	Ołyki (w likwidacji)	w Ołyce

SPIS ODDZIAŁÓW K. K. O.

1) Błonie — Oddział K. K. O. pow. Błońskiego w Grodzisku Maz.
2) Bełchatów — Oddział K. K. O. pow. Piotrkowskeigo
3) Brześć Kujawski — Oddział K. K. O. pow. Włocławskiego
4) Ciechocinek — Oddział K. K. O. pow. Nieszawskiego
5) Czeladź — Oddział K. K. O. pow. Będzińskiego
6) Dąbrowa Górnicza — Oddział K. K. O. pow. Będzińskiego
7) Góra Kalwaria — Oddział K. K. O. pow. Grójeckiego
8) Jeziorna — Oddział K. K. O. pow. Warszawskiego
9) Łódź — Oddział K. K. O. m. Łodzi
10) Międzyrzec Podlaski — Oddział K. K. O. pow. Radzyńskiego
11) Milanówek — Oddział K. K. O. pow. Błońskiego w Grodzisku Maz.
12) Nowy Dwór k/Modlina — Oddział K. K. O. pow. Warszawskiego
13) Ołyka — Oddział K. K. O. pow. Łuckiego *)
14) Ostrowiec Kielecki — Oddział K. K. O. pow. Opatowskiego
15) Ozorków — Oddział K. K. O. pow. Łęczyckiego
16) Piaseczno — Oddział K. K. O. pow. Warszawskiego
17) Pruszków — „ „ „ „
18) Pyzdry — „ „ „ Konińskiego
19) Radzymin — „ „ „ Radzymińskiego w Wołominie
20) Słupca — „ „ „ Konińskiego
21) Szczebrzeszyn Oddział K. K. O. pow. Zamojskiego
22) Warszawa — Oddział I-szy K. K. O. m. st. Warszawy (Bielańska 8)
23) „ — „ II-gi „ „ „ (Targowa Nr 65)
24) „ — „ III-ci „ „ „ (Bagatela 14)
25) Wyszków — Oddział K. K. O. pow. Pułtuskiego
26) Zduńska Wola — Oddział K. K. O. pow. Sieradzkiego
27) Zgierz — Oddział K. K. O. pow. Łódzkiego
28) Żyrardów — Oddział K. K. O. pow. Błońskiego w Grodzisku Maz.

SPIS ZAKŁADÓW ZASTAWNICZYCH K. K. O.

1) Wilno — Zakład Zastawniczy K. K. O. m. Wilna.

SPIS KANTORÓW WYMIANY.

1) Turmont — K. K. O. pow. Brasławskiego
2) Zdołbunów — K. K. O. pow. Zdołbunowskiego.

---

*) Otwarty w r. 1937.

Ogłoszenia urzędowe

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI M. ST. WARSZAWY

uchwalonego przez Kolegium Tymczasowego Zarządu Miejskiego w dniu 30 września 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dn. 8 października 1937 r. Nr 1/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o związkach komunalnych kas oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dn. 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173). Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej Statut figurują podpisy Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A. Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy założona przez Gminę m. st. Warszawy w roku 1925, a działająca do dnia wejścia w życie niniejszego Statutu pod powyższą firmą na zasadzie Statutu, uchwalonego przez Radę Miejską m. st. Warszawy w dniu 29 listopada 1928 r. i 13 marca 1930 r., zatwierdzonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych pismem z dnia 20 listopada 1929 r. Nr S. G. 953/5, a opublikowanego w Dzienniku Zarządu m. st. Warszawy Nr 52 z dn. 20 maja 1930 r.

W dalszym ciągu Statutu niniejszego Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy zwana będzie „Kasą Oszczędności" lub „Kasą". Kasa może używać skrótu K. K. O. m. st. Warszawy.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Gminy m. st. Warszawy oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto st. Warszawa.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb m. st. Warszawy.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 Statutu niniejszego.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób, zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

Gmina m. st. Warszawy jako związek założycielski ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi zł 100.000,—.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny co najmniej przez 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Zarządu Miejskiego w m. st. Warszawie.

B.

B. Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy, jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy, jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna, jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym składającym się z przewodniczącego i 12 członków wybieranych na lat 3 przez Radę Miejską m. st. Warszawy. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy, Rada Miejska m. st. Warszawy wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady Kasy.

Dyrekcja Kasy.

§ 20. ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z pięciu członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający (naczelny dyrektor), jego zastępca oraz trzech członków Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający, jego zastępca i członkowie Dyrekcji powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dn. 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Członków Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 Statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24. ust. 1 i 2.

Gmina m. st. Warszawy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z pięciu członków oraz trzech zastępców, wybieranych przez Radę Miejską m. st. Warszawy na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Gminy m. st. Warszawy.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w Statucie niniejszym, lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33 .

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie w ramach przepisów, zawartych w §§ 38 — 54 Statutu niniejszgo, na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcyj Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej, przy czym Kasa nie ponosi odpowiedzialności za zrealizowanie płatnych kuponów ani wylosowanych papierów;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 Statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli, listów przewozowych i innych dokumentów;

11) udzielanie na cele budowlane, w granicach hipotecznego zabezpieczenia, kredytu wekslowego w miarę postępowania budowy do wysokości najwyżej 25% wartości wykonanych robót;

12) udzielanie gwarancyj;

13) udzielanie, za zezwoleniem Ministra Skarbu, kredytu towarowego na zastaw towarów nie podlegających łatwemu zepsuciu, ubezpieczonych od ognia i kradzieży, przy czym kredyt nie może przekraczać 50% wartości towarów;

14) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów państwowych oraz innych papierów wartościowych, dopuszczonych do notowania na giełdach krajowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

15) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), skryptów dłużnych Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i skryptów dłużnych gwarantowanych przez Skarb Państwa, akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

16) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

17) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

18) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

19) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności, a także w innych instytucjach za zgodą Ministra Skarbu;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

20) otwieranie rachunków przekazowych oraz, za zezwoleniem Związku Kas Oszczędności, rachunków korespondencyjnych dla komunalnych kas oszczędności;

21) prowadzenie czynności zastępczych lub agentur Banku Polskiego, banków państwowych i komunalnych oraz wspólnych instytucyj finansowych kas oszczędności;

22) zakupywanie monet złotych, walut zagranicznych i przeprowadzanie czynności dewizowych za zezwoleniem Ministra Skarbu;

23) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z Funduszu Zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

24) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

25) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

26) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów, przy czym Kasa nie ponosi odpowiedzialności za zrealizowanie płatnych kuponów ani wylosowanych papierów;

27) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

28) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 Statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Gminy m. st. Warszawy i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu, działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach, zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o związkach komunalnych kas oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

S T A T Y S T Y K A

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 30. IX. 1937 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności Województwa	Liczba kas 30.IX.37	OGÓŁEM			Wkłady na książeczkach oszczędnościowych *a*			Wkłady na rachunkach czekowych *b*, bieżących i otwartego kredytu		
		31.VII	31.VIII	30.IX	31.VII	31.VIII	30.IX	31.VII	31.VIII	30.IX
P. K. O.	**1**	**927 333**	**927 040**	**933 756**	**726 565**	**731 523**	**737 076**	**200 768**	**195 517**	**196 680**
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	**357**	**753 844**	**757 302**	**763 404**	**661 861**	**664 767**	**669 311**	**91 983**	**92 535**	**94 093**
Miejskie	124	496 827	498 471	503 196	432 849	433 959	437 327	63 978	64 512	65 869
Powiatowe	228	252 617	254 443	255 734	225 936	227 718	228 877	26 681	26 725	26 857
Związków międzyokmunalnych	4	2 702	2 700	2 753	2 276	2 325	2 331	426	375	422
Wojewódzka	1	1 698	1 688	1 721	800	765	776	898	923	945
M. st. Warszawa	1	137 883	138 435	141 340	100 047	100 274	101 039	37 836	38 161	40 301
Warszawa	25	42 855	43 946	44 051	37 593	38 070	38 010	5 262	5 876	6 041
Łódź	17	20 236	19 912	19 711	15 567	15 474	15 391	4 669	4 438	4 320
Kielce	18	17 515	17 413	17 655	14 352	14 546	14 854	3 163	2 867	2 801
Lublin	19	9 620	9 613	9 803	8 136	8 372	8 418	1 484	1 241	1 385
Białystok	14	6 188	6 250	6 386	5 143	5 172	5 229	1 045	1 078	1 157
Wilno	8	7 375	7 344	7 567	6 683	6 600	6 867	692	744	700
Nowogródek	8	2 158	2 060	2 033	1 684	1 656	1 675	474	404	358
Polesie	9	2 457	2 451	2 715	1 933	1 835	1 989	524	616	726
Wołyń	13	4 726	4 829	4 994	3 559	3 572	3 689	1 167	1 257	1 305
Poznań	73	110 937	110 936	111 304	102 938	103 259	103 527	7 999	7 677	7 777
Pomorze	40	38 771	38 618	38 578	31 691	31 852	31 910	7 080	6 766	6 668
Śląsk	18	131 296	133 482	134 014	123 141	124 180	125 581	8 155	9 302	8 433
Kraków	22	121 117	121 438	121 240	116 901	117 332	117 477	4 216	4 106	3 763
Lwów	37	82 953	82 928	84 043	75 641	75 772	76 496	7 312	7 156	7 547
Stanisławów	17	10 661	10 647	10 964	10 171	10 246	10 589	490	401	375
Tarnopol	18	7 096	7 000	7 006	6 681	6 555	6 570	415	445	436
Inne kasy *d*	**2**	**34 628**	**34 855**	**35 194**	**34 431**	**34 672**	**34 704**	**197**	**183**	**490**

a Bez sum figurujących na książeczkach oszczędnościowych wystawionych przez K. K. O. przed wejściem w życie Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X 1934 r. o K. K. O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych instytucji finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych kasom przez te instytucje kredytów. *b* R-ki czekowe w P. K. O. *c* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w lipcu dla 1 kasy, w sierpniu dla 2 kas oraz we wrześniu dla 6 kas. *d* Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu.

Źródło: Sprawozdania miesięczne kas.

Redaktor odpowiedzialny: **Bolesław Obszyński.** Wydawca: **Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.**

Drukarnia Samorzadowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.